

Underdånigt betänkande och förslag

angående

Lönereglering m. m.

för

Nationalmuseum,

afgifvet den 19 December 1878

af

i nåder förordnade Komiterade.

STOCKHOLM

TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET

1878.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

I enlighet med Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning, Löneregleringskomitén meddelad genom embetsskrifvelse af den 1 sistl. November från Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet, har Komitén senast haft under behandling frågan om reglering af löneförhållandena vid **National-**

museum, hvarom Komitén nu får i underdånighet afgifva betänkande och förslag.

Till en början tillåter sig Komitén erinra, hurusom, då för statens Historiska museum, som jemväl finnes inrymdt i nationalmuseumbyggnaden, ny stat redan blifvit fastställd och trädt i tillämpning från och med år 1877, Komiténs ifrågavarande uppdrag följaktligen icke afser denna afdelning af Nationalmusei samlingar.

Historik.

De bildande konsterna blefvo sent odlade i Sverige, och konstsamlingar voro der länge sällsynta. De betydligaste, som först under 1600-talet bildades, egdes af Drottning Kristina. Men dessa tog hon med sig ur landet, när hon nedlade kronan och lemnade riket; och de främmande konstnärer, hvilka hon hit inkallat och gifvit sysselsättning, drogo åter bort utan att hafva öfvat något märkbarare inflytande på den inhemska konstutvecklingen. Först under Carl XI:s regering kan en skola sägas hafva blifvit grundlagd af den år 1660 inkallade målaren David Klöcker, sedermera naturaliserad svensk undersåte och adlad med namnet Ehrenstrahl, hvilken fick till uppgift bland annat att med målningar pryda Drottningholms slott, som Enkedrottningen Hedvig Eleonora låtit uppföra. Under den följande tiden blef ett ännu större monumentalt byggnadsverk, nämligen den nya slottsbyggnaden i hufvudstaden, en medelpunkt för den bildande konstens alster. För det egentliga inrednings- och dekorationsarbetets verkställande inkallades främmande konstnärer och konsthandtverkare; och för att utbilda inhemska ämnessvenner för konsten inrättades en ritarekola, hvilken år 1735 upphöjdes till Kongl. Ritareakademi och nu mera är vår Akademi för de fria konsterna. Vid denna tid hade riksrådet grefve Carl Gustaf Tessin börjat grundlägga vackra konstsamlingar, dem han sedermera försälde, en del åt Konung Adolf Fredrik och en annan del åt Drottning Lovisa Ulrika, hvilken tillökte sina samlingar med nya förvärf från utlandet och anordnade dem på Drottningholm.

Redan såsom kronprins hade äfven Gustaf III börjat samla konstalster och inköpte för allmänna medel det förnämsta i denna väg, som hans fader vid sitt fränfalle efterlemnade. Genom en köpeafhandling, daterad den 3 Mars 1777, inlöste han vidare af sin moder den henne förlänade besittningsrätten till Drottningholms slott jemte alla hennes der förvarade konstsamlingar. Vid denna tid synes konungen hafva fattat ett beslut att i hufvudstaden bilda ett offentligt museum för skön konst. För detta syftemål anställde han ock år 1783 en sakkunnig agent i Rom, hvilken hade till åliggande »att i god tid tillkännagifva de tillfällen, som

genom auktioner eller annars kunde yppa sig att upphandla antiqviteter, målningar, gravyrer och andra konsternas alster och att då alltid beledsaga sin berättelse med en noga beskrifning af beskaffenhet och priser». Under den resa, som konungen det följande året företog till Italien, följde han den utstakade planen. Den främsta frukten här af blef inköpet af ganska många och till en del betydande antika skulpturverk och andra fornlemningar.

Afsigten att inrätta ett offentligt museum af de på Kongl. slottet i Stockholm tillhopaförda samlingarne kom likväl icke till verkställighet under Gustaf III:s lefnad. Efter hans död upptogos dessa äfvensom en del af samlingarne på några af de Kongl. lustslotten i bouppteckningen såsom konungens enskilda egendom. Detta och äfven andra förhållanden föranledde en af boutredningsmännen, presidenten grefve E. Ruuth, att under den 10 November 1792 skriftligen afgifva ett yrkande af hufvudsakligt innehåll, att, då den framlidne konungen kunnat befalla och låta anordna medel af statens tillgångar, som för Dess höga behof pröfvats nödige, den qvarlåtenskap, som blifvit sålunda förvärfvad, måtte Kongl. Maj:t och Kronan gemensamt tillfalla. Med anledning här af afgaf landshöfdingen Sam. af Ugglas, som vid boutredningen var den omyndige konungens gode man och fullmäktig, den förklaring, att, »som en konung med Gustafs och Gustaf Adolfs tänkesätt icke hade något intresse, stridande mot rikets», vore han bemyndigad medgifva befogenheten af förenämnda yrkande och inskränkte sitt påstående om konungens enskilda arfsrätt endast till det, som vore fullkomligen ostridigt, nämligen till allt, som den framlidne konungen vid sitt anträde till regeringen egde, af sin Fru moder ärft och i presenter erhållit; hvilket ock, i fråga om konstsakerna, skriftligen angafs. Häruti instämde äfven de öfrige utredningsmännen. Genom detta aftal, som bekräftades genom ett Kongl. bref den 4 December 1792, öfvergingo konstsamlingarne efter Gustaf III till staten. Hvad som dervid undantogs var föga och sannolikt vida understigande hvad som kunnat samlingarne frånskiljas, om någon närmare utredning blifvit verkställd.

Redan förut förekommer i ett konseljprotokoll af den 28 Juni 1792 följande förordnande:

»Sedan Hans Kongl. Höghet Hertigen-Regenten beslutit att af alla konungen tillhörande samlingar i de fria konsterna upprätta ett museum till ett offentligt äreminne af det skydd de särdeles hos Högstsallig Konung Gustaf III njutit, hade Hans Kongl. Höghet uppdragit inseendet deröfver

*Inrättandet
af Kongl.
Museum.*

till Ceremonimästaren, Förste Expeditionssekreteraren och Riddaren Fredenheim, hos hvilken Hans Kongl. Höghet funnit förenade alla dertill nödiga egenskaper, och behagade honom till lön härvid anslå uppå kronans ordinarie stat årligen fyrahundrade Riksdaler Specie.»

Sålunda inrättades det Kongl. Museum, hvilket sedermera högtidligen instiftades den 16 Oktober 1794. Till lokal därför hade upplåtits åtskilliga rum i nordöstra flygeln af Kongl. slottet, hvarest konstsamlingarne ordnades, så långt utrymmet medgaf, och inflyttades dit jemväl en del föremål, som staten egde från äldre tid, medan andra i utbyte öfversändes till de Kongl. lustslotten, särskildt porträtter till Gripsholm, der en sådan samling börjat grundläggas redan under 1500-talet.

I fråga om styrelsen och förvaltningen af det Kongl. Museet förekommer, att Fredenheim, hvilken såsom dess föreståndare och styresman benämndes intendent, fick till sitt biträde särskilda tjenstemän vid de olika samlingarne, nämligen: en *Garde des tableaux* vid Kongl. Museum, gallerier och kabinetter i Stockholm och på kungsgårdarne, med en aflöning af etthundrafemtio riksdaler ur konungens egen handkassa, samt med åliggande att rengöra, restaurera och hafva närmaste vården om så väl de väggfasta som lösa målningarne; en *Garde des marbres*, hvilken skulle åtnjuta ett arfvode af femtio riksdaler af slottsbyggnadsfonden, när samma fonds tillgångar medgäfvade ett sådant arfvodes utbetalning, och hafva till skyldighet att i godt stånd underhålla och närmast vårda skulptursamlingen; samt en *Garde des médailles* eller vårdare af mynt- och medaljsamlingen, hvilken då var förenad med Kongl. Museum, men sedermera öfverflyttats till Kongl. Vitterhets-, Historie- och Antiquitetsakademien. Till extra biträden åt dessa tjenstemän antogos så kallade *konduktörer*. Vidare anställdes en *sekreterare* med en aflöning af etthundra riksdaler, som anvisades å slottsbyggnadsfonden; hvarjemte intendenten, för att uppmuntra lofvande ämnessvenner, fick antaga *extra sekreterare*, dock utan lön och utan rättighet att besvära med någon anhållan derom.

För den dagliga tillsynen inom Museum och vid samlingarnes förevisning tillsattes en *kammarförvaltare*; uppässningen och vaktgåringen skulle bestridas af hofbetjeningen.

Då Fredenheim år 1795 utnämndes till öfverintendent och präses i Kongl. Målare- och Bildhuggareakademien, bibehöll han fortfarande befattningen såsom intendent vid Kongl. Museum, och genom Kongl. brefvet den 12 Februari 1801 förordnades, att densamma för framtiden skulle vara förenad med Öfverintendentsambetet. Efter Fredenheims död år 1803

råkade emellertid hela museiinrättningen i ett visst förfall af brist på lämpliga och tillräckliga arbetskrafter. Ty sedan de begge vårdarne af mål-
nings- och skulptursamlingarne afgått, blefvo dessa platser icke återbesatta
till följd af bristande aflöningsmedel; och öfverintendenterna hade under
den följande tiden, i anseende till sina öfriga och egentliga göromål i
embetet, icke tillfälle att, såsom före dem Fredenheim, taga del i arbetena
vid Museet. För dessa arbeten voro således att påräkna endast Kongl.
Musei sekreterare och kammarförvaltaren, hvilkens benämning blifvit för-
ändrad till kamrerare. Till denna sistnämnda befattning hade redan
1793 blifvit antagen hoflakejen David Göbel, hvilken qvarstod i tjensten
till 1816. Saknaden af erforderliga insigter synes emellertid hafva för-
hindrat honom att öfver de samlingar, som voro ställda under hans när-
maste vård, hålla nöjaktiga förteckningar.

Sådane upprättades väl framgent, hufvudsakligen vid de inventerin-
gar, som anbefaldes, då innehafvare af kamreraretjensten ombyttes; men
de upprättades då mera tillfälligt, utan hänsyn till konstsamlingarnes
vetenskapliga bearbetning eller anordnande och utan att föregående för-
teckningar följdes eller examinerades. Då härtill kom, att nummerord-
ningen å konstföremålen städse förändrades, så försvårades härigenom all
kontroll öfver denna statsegendom, och förvexlingar egde icke sällan rum.
Från år 1803 till år 1844, då sekreteraregöromålen öfvertogos af sekre-
teraren hos Öfverintendentsembetet, äro ock, med undantag för den år
1798 i Rom inköpta s. k. Martelliska samlingen af omkring 500 målnin-
gar, hvarom uppstod tvist med säljaren och skriftvexlades till år 1829,
Kongl. Musei arkivhandlingar både få och ofullständiga, så att upplysnin-
gar saknas, hvarifrån en del af Kongl. Musei tillväxt under tiden härflutit.

En väsentlig förändring i anförda förhållanden åvägabragtes år 1861,
då öfverintendenten G. Söderberg personligen lade hand vid inventarie-
göromålen i Kongl. Museum och utarbetade nya förteckningar öfver de
olika samlingarne i den form och med de hänvisningar till föregående,
som då voro möjliga, innan ännu några grundligare detaljundersökningar
kunnat verkställas. Det bör i öfrigt anmärkas, att vid Kongl. Museum
icke blifvit förd någon specifik förteckning öfver de derstädes utförda
renoveringsarbeten å konstföremål, förr än bemålde öfverintendent genom
forskningar i de till Kongl. Kammarrätten ingifna museiräkenskaperna
sökt utröna och anteckna, hvilka konstverk undergått restauration under
den föregående tiden.

Beträffande styrelsen och förvaltningen af Kongl. Museum vidtogs

genom Kongl. brefvet den 11 December 1830 den förändring, att musei-inrättningen, som sedan 1803 stått under öfverintendentens speciela in-seende, ställdes under Öfverintendentsembetet, i hvars stat löneanslagen för Musei kamrerare och betjening upptogos. Från denna tid hafva hufvud-sakligen varit gällande enahanda bestämmelser som de, hvilka finnas in-tagna i den för nämnda embete sist utfärdade nådiga instruktion af den 18 Juni 1864, nämligen:

att öfverintendenten i frågor rörande Museum egde att, utan sam-råd med embetets tjenstemän, fatta beslut och meddela befallningar om nödiga verkställighetsåtgärder;

att öfver museiärendena skulle föras särskildt protokoll; samt

att Kongl. Musei kamrerare (nu mera äfven benämnd museiintendent) hade till åliggande att hålla ständig vård och tillsyn öfver Museets sam-lingar samt förvara och hålla i fullständigt skick de öfver dessa samlingar upprättade kataloger; och borde han i afseende på samlingarnes skötsel och förevisning ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som honom af öfverintendenten meddelades.

*National-
museum.*

Det otillfredsställande tillstånd, hvari Kongl. Museum länge befunnit sig till följd af otillräckligt utrymme och derpå beroende hinder för denna konstanstalt att kunna motsvara sitt ändamål eller beredas en önskvärd utveckling, hade redan vid riksdagen 1840 framkallat åtskilliga förslag af enskilde motionärer för afhjelpande af berörda olägenhet. I under-dånig skrifvelse den 23 December samma år anhöll ock Rikets Ständer, det Kongl. Maj:t täcktes framlägga förslag till erhållande af tjenligare lokal för de uti Kongl. Museum förvarade samlingars och konstalsters ändamålsenliga uppställning och ordnande, på det att ett Nationalmuseum derefter småningom måtte kunna bildas. Sedan Öfverintendentsembetet, som med anledning häraf erhållit nådig befallning att inkomma med ut-låtande, framlagt program och förslag till en ny byggnad samt Kongl. Maj:t till Riksdagen år 1844 aflåtit nådig proposition i ämnet, beviljade Rikets Ständer för uppförande af en nationalmuseibyggnad en summa af 500,000 rdr banko, hvarutöfver vidare erforderliga anslag vid följande riksdagar anvisades. Den sammanlagda kostnaden för byggnadens full-bordande och inredning har, enligt af Komitén inhemtad uppgift, uppgått till ett sammanlagdt belopp af omkring 2,130,000 kronor, oberäknadt kostnaden för omgifningarnes planerande och ordnande. I allt hufvud-sakligt var den nya byggnaden fullbordad under våren 1866.

Emellertid hade Kongl. Maj:t under den 15 April 1864 lemnat i

uppdrag åt sakkunnig person att, efter noggrant genomgående af de staten tillhöriga konstverk, som funnos förvarade dels i hufvudstaden, dels å några af de Kongl. lustslotten, utarbета förslag till urval af sådana i dessa samlingar befintliga föremål, hvilkas konstvärde gjorde dem förtjenta att i Nationalmuseum inrymmas. Sedan dessa förslag blifvit af särskilda komiterade granskade och af Kongl. Maj:t fastställda, kunde, i öfverensstämmelse dermed, konstsamlingarnes öfverflyttning till de nya lokalerna börja redan under vintern 1865—1866.

Under den 26 Oktober sistnämnda år förordnade Kongl. Maj:t:

att nationalmuseibyggnaden, med den för dess allmänna tillsyn och vård anställda personal, skulle stå under Öfverintendentsembetets inseende och förvaltning, på sätt och i den ordning som rörande kronans hus och byggnader i hufvudstaden vore föreskrifvet; samt

att Nationalmusei konstafdelning tills vidare skulle vara stäld under samma embetes styrelse och inseende såsom förut Kongl. Museum;

hvarjemte och som de till sistnämnda Museum hörande konstföremål, hvilka icke ansetts vara af beskaffenhet att böra med Nationalmusei samlingar införlifvas, lämpligen kunde öfverflyttas till Drottningholms och Gripsholms slott, i utbyte mot dem, som derifrån till Nationalmuseum flyttats, likasom ock från Nationalmusei konstsamlingar, i den mån de tillväxte, öfverflyttning af konstalster kunde blifva behöflig, till följd hvaraf ock ett närmare samband mellan Nationalmusei konstafdelning samt konstsamlingarne på Drottningholm och Gripsholm vore både af behovet påkalladt och ändamålsenligt, Kongl. Maj:t af sådan anledning, och på det att likartade och hvarandra kompletterande inventarieförteckningar öfver alla dessa samlingar måtte kunna upprättas, vidare i nåder stadgade, att statens å Drottningholms och Gripsholms slott förvarade konst-samlingar jemväl skulle vara ställda under öfverinseende af styrelsen för Nationalmusei konstafdelning;

i sammanhang med hvilka allmänna bestämmelser Kongl. Maj:t meddelade, att tills vidare vara gällande, särskilda föreskrifter angående förevisandet af Nationalmusei samlingar och ordningen inom museibyggnaden.

Redan förut, eller under den 7 Augusti 1866, hade Kongl. Maj:t förordnat, att den i nationalmuseibyggnaden jemväl inrymda lifrustkam-maren med dertill hörande samlingar, hvilken i öfrigt icke har någon gemenskap med konstafdelningen, likaledes skulle vara stäld under Öfverintendentsembetets inseende.

Då för värden af de i Nationalmuseum sålunda införlifvade betydliga samlingar, hvilka tillhörde dels konstafdelningen och dels lifrustkammaren, vid den år 1867 församlade Riksdagen äskades och äfven anvisades erforderliga anslag, anhöll Riksdagen, att, då i afseende å den vid Museum nödiga tjenstepersonal uppgörandet af definitiv stat icke syntes böra uppskjutas i afvaktan på samlingarnes fullständiga ordnande, Kongl. Maj:t måtte för då näst instundande Riksdag framlägga ett sådant förslag till de för vårdande af Nationalmuseum nödiga utgifter, att denna inrättning icke komme att ådraga staten större kostnader, än som funnès för ändamålet oundgängligen nödiga, äfvensom förslag till anordnande för Museets samlingar af en förvaltning, hvilken genom sin sammansättning lemnade tillförlitliga garantier för behörigt vårdande af den statens dyrbara egendom, som innefattas i dess konstsamlingar. Med föranledande häraf aflät Kongl. Maj:t till Riksdagen nådig proposition af den 4 Januari 1868 angående stat för Nationalmuseum och der förvarade konstsamlingar jemte förslag till stadga angående styrelsen och förvaltningen af dessa samlingar, allt enligt de grunder, som jemlikt den nådiga propositionen bilagdt utdrag af protokoll öfver ecklesiastikärenden den 20 December 1867 blifvit af Chefen för Ecklesiastikdepartementet anförda.

I den nådiga propositionen framhålles, att, efter det statens konstsamlingar då mera erhållit en för deras ändamålsenliga anordning afsedd lokal och det sålunda varit möjligt att göra dem mera tillgängliga samt derigenom för den allmänna bildningen likasom särskildt för vetenskapsmannen, konstnären och handtverkaren i vidsträcktare mån fruktbärande, största vigt låge derpå, att för konstsamlingarne tillsattes en särskild styrelse och förvaltning, som, med tillräckliga arbetskrafter och specialkunskaper, kunde åt samlingarnes vårdande, ordnande och vetenskapliga bearbetande egna sin verksamhet. Denna förvaltning borde lämpligast utgöras af en chef eller direktör, hvilken kunde odeladt egna sina krafter åt detta vidsträckta verksamhetsfält och skulle, jemte det han ledde arbetet i dess särskilda grenar, jemväl sjelf deltaga deruti samt bära ansvaret för samlingarnes ändamålsenliga vård; vidare af en intendent för besörjandet af alla verkställighetsåtgärder, tillsynen öfver konstverkens yttre vård och öfver förevisningslokalerna, äfvensom i allmänhet uppsigten öfver samlingarnes ekonomi; samt af en sekreterare för kansligöromålen; hvarjemte borde anställas en kamrerare för räkenskapens förande. Direktören skulle biträdas af två amanuenser, hufvudsakligen vid de konstvetenskapliga arbetena inom olika afdelningar af Museum. Museistyrelsen, bestående af

direktören med beslutanderätt samt intendenten och sekreteraren med reservationsrätt, skulle gemensamt ega, bland annat, dels handlägga och afgöra frågor så väl angående kontrollen öfver konstsamlingarnes tillhörigheter, inköp af materiel samt förvaltningen och redovisningen af de för konstsamlingarne anslagna medel som rörande till dem förärade gåfvor, dels antaga kamrerare och betjening, dels besluta vissa reglementariska föreskrifter jemte tjensteordning inom Museum.

Enligt ifrågavarande förslag skulle direktören personligen åligga, bland annat:

att uppmärksamt följa den estetiska och konsthistoriska vetenskapens utveckling för att derigenom kunna främja samlingarnes ändamål;

att uppgöra planer till ledning för tjenstemännen vid deras arbeten;

att öfver de särskilda samlingarne upprätta fullständiga inventarier jemte register samt till allmänhetens tjenst från trycket utgifva lämpliga kortfattade förteckningar eller kataloger; och skulle han jemväl låta sig angeläget vara att utarbета utförliga kritiskt-historiska beskrifningar öfver de särskilda samlingarne;

att bestämma om samlingarnes ordnande och konstverkens uppställning;

att söka kännedom om de inom landet befintliga konstverk af värde och egna uppmärksamhet derå, att sådana icke blefve utförda utan att förut till konstsamlingarne hafva hembjudits; samt

att efter samråd med intendenten afgifva förslag till inköp af konstverk och till erforderliga restaurationsarbeten.

Beslutanderätten i sistberörda frågor skulle deremot tillhöra en af fem personer bestående nämnd, som tillika hade att yttra sig öfver framställda förslag till förändringar i afseende på lokalernas användande för de olika samlingarne och i fråga om utgallring af konstföremål.

De i öfverensstämmelse med denna organisation föreslagna lönebeloppen för tjenstemännen skulle utgöra:

för chefen eller direktören	rdr	5,500.
» intendenten	»	2,500.
» sekreteraren	»	1,000.
» två amanuenser à 1,500	»	3,000.
» kamreraren	»	300.

Den i nåder framlagda staten upptog:

I. för *Nationalmuseumbyggnaden*,

nämligen för dess uppvärmning, underhåll af golf och fönster samt till renhållning äfvensom till aflönande af den vid sjelfva byggnaden anställda betjening, ett sammanlagdt belopp af ..... rdr 10,150.

II. för *Nationalmusei konstafdelning*,

nämligen aflöningarne till tjenstemännen samt till den för samlingarnes bevakning vid deras offentliga förevisning erforderliga betjening, jemte anslag till samlingarnes ökande, vård och underhåll, tillhopa rdr 21,400, i hvilken sistnämnda summa jemväl voro inberäknade de å riksstatens sjunde hufvudtitel uppförda anslag af tillhopa 4,400 rdr till förra Kongl. Museum, om hvilkas uteslutande från nämnda hufvudtitel Kongl. Majt. gjort nådig framställning i den till Riksdagen aflåtna propositionen om statsverkets tillstånd och behof för år 1869, från och med hvilket år samtliga anslagen för konstsamlingarne och deras vårdande skulle uppföras under riksstatens åttonde hufvudtitel.

Efter pröfning af ifrågavarande organisationsförslag anförde Riksdagen i underdånig skrifvelse den 13 Maj 1868 angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel: att Riksdagen, lika med Kongl. Majt., funnit angeläget, att för Musei konstsamlingar anordnades en från Öfverintendentsembetet skild förvaltning, dock att betryggande garantier för vården af dessa samlingar synts Riksdagen kunna vinnas genom den föreslagna museinämnden, hvilken skulle ega beslutanderätt i de för Nationalmuseum viktigaste frågor; att den närmare tillsynen öfver konstsamlingarne och lokalerna, samlingarnes tillgängliggörande äfvensom de ekonomiska detaljerna torde kunna på ett så enkelt och föga kostsamt sätt anordnas, att äfven med ett mindre anslag än det föreslagna skulle kunna tillgodoses jemväl det vetenskapliga arbete, som för ifrågavarande anstalts syftemål funnes påkalladt; att, i betraktande häraf och då Riksdagen ansett det möta svårighet att definitivt bestämma de särskilda arfvodesbeloppen för de personer, som kunde behöfva vid Musei samlingar användas, Riksdagen, med godkännande af den föreslagna utgiftsstaten för *nationalmuseumbyggnaden*, i sådant hänseende under åttonde hufvudtiteln och rubrik »Nationalmuseum» anvisat ett belopp af 10,150 riksdaler, samt i öfrigt, beträffande *Nationalmusei konstafdelning*, funnit godt att under nyssnämnda rubrik ställa till Kongl. Maj:ts disposition ett anslag af 15,400 riksdaler

för så väl värden om Nationalmusei konstsamlingar som deras förökande genom inköp af äldre mästares arbeten och andra konstföremål för ett belopp af minst 3,000 riksdaler; anhållande Riksdagen i underdånighet, att alla tjänstebefattningar mått eframgent endast blifva på förordnande tillsatta.

Den minskning med 6,000 kronor i den föreslagna utgiftsstaten för Nationalmusei konstafdelning, som Riksdagen vidtagit, var, såsom af förhandlingarne i ärendet inom Riksdagens Kammare framgår, hufvudsakligen föranledd deraf, att någon direktör i egenskap af chef icke ansågs behöfva vid konstsamlingarne anställas.

Då härefter Kongl. Maj:t under den 31 December 1868 utfärdade nådig stadga angående värden och förvaltningen af de i Nationalmuseum förvarade konstsamlingar, föreskrefs deri, att vid konstafdelningen skulle vara anställd en intendent och två amanuenser, jemte nödiga biträden för sekreterare- och kamreraregöromålen, samt för vissa ärendens afgörande och behandling en nämnd, bestående af fem ledamöter. Intendenten, hvilken vore i första rummet ansvarig, att konstafdelningen väl vårdades och motsvarade sin bestämmelse, skulle, jemte ofvanberörda, i det för Riksdagen framlagda organisationsförslaget för den intendentsbefattning, hvarom då gjorts framställning, upptagna bestyr, ombesörja konstsamlingarnes ändamålsenliga ordnande och hela den ekonomiska förvaltningen jemte en del af de funktioner, som varit föreslagna för Museistyrelsen eller särskildt för direktören. Öfver de olika samlingarne skulle föras löpande förteckningar (acquisitions kataloger); hvaremot den nådiga stadgan icke upptager de i organisationsförslaget ingående viktiga bestämmelserna i fråga om upprättande af fullständiga inventarier öfver alla samlingarne.

Kongl. stadgan af år 1868,

I den samtidigt härmed nådigst fastställda staten för Nationalmusei konstafdelning för år 1869 bestämdes för intendenten en lön af 2,500 kronor, för hvardera amanuensen ett arfvode af 1,500 kronor samt för biträden till sekreterare- och kamreraregöromålens bestridande ett belopp af 800 kronor.

I skrifvelse den 27 November 1873, hvilken blifvit till Komitén öfverlemnad, har intendenten vid Nationalmuseum, i likhet med öfriga embetsverk och myndigheter, gjort underdånig framställning om löneförbättring för tjänstemännen vid konstafdelningen samt den vid nationalmuseumbyggnaden och konstsamlingarne anställda betjening; i hvilket afseende blifvit föreslaget: att, ehuru intendenten, då hans göromål måste anses lika omfattande och ansvarsfulla som chefernas för vissa andra

Intendentens förslag år 1873.

verk, såsom statens Historiska museum, Riksarkivet och Biblioteket, borde erhålla motsvarande löneförmåner, aflöningen för denne tjänsteman dock under förhandenvarande förhållanden måtte förhöjas endast med 800 kronor; *att* aflöningen för hvardera af de båda amanuenserna måtte bestämmas till samma belopp, som kunde komma att uppföras för motsvarande tjänstemän vid likställda verk; *att* anslagsbeloppet för kansli- och kameralgöromålens bestridande måtte höjas från 800 till 1,400 kronor; *att* aflöningarne för den vid museibyggnaden anställda betjeningen måtte tillökas sålunda, nämligen: för öfvereldaren från 500 till 750 kronor, för hvardera af de två eldarne från 450 till 500 kronor, för portvakten från 600 till 750 kronor och för gårdsdrängen från 450 till 700 kronor; samt *att* anslagssumman 4,000 kronor till aflöningar åt nio vaktmästare för konstsamlingarnes bevakning vid förevisningarne måtte höjas till 5,000 kronor.

Den löneförbättring, som sålunda begärdes för betjeningen, har Riksdagen, på Eders Kongl. Maj:ts nådiga framställning, redan beviljat att med sammanlagdt 1,750 kronor utgå från och med år 1875, och från samma tid hafva intendenten och de båda amanuenserna åtnjutit årliga dyrtidstillägg å sina aflöningar, den förstnämnde med 500 kronor och hvardera af de sistnämnde med 300 kronor; allt på sätt nu gällande stat, bilagan litt. A, utvisar.

*Samlingarnes
omfattning
och vid dem
erforderliga
arbeten.*

För att bilda sig ett omdöme om behöfvet af den tjänstepersonal eller de arbetskrafter, som vid Nationalmusei konstafdelning kunna vara nödiga, dels för konstsamlingarnes skötsel, ordnande och vetenskapliga bearbetning samt ändamålsenliga tillgängliggörande, dels ock för den ekonomiska förvaltningen vid museiinrättningen, har Komitén tagit närmare kännedom angående omfattningen af de samlingar, som tillhöra denna bildningsanstalt, och om de arbeten, hvilka vid dem kunna anses erforderliga; börande Komitén likväl härvid tillkännagifva, att hvad nu anföres beträffande konstafdelningen och der förekommande arbeten icke afser den under intendentens vid konstafdelningen vård och förvaltning tills vidare ställda lifrustkammaren, om hvilken Komitén anhåller att längre fram få särskildt yttra sig.

Enligt § 1 af nu gällande museistadga utgöras de till arten hörande konstsamlingarne af:

A. Samlingar, hörande under bildhuggarekonst:

- a) skulpturverk i marmor och brons;
- b) modeller och esquisser;
- c) gipsafgjutningar.

Till denna afdelning hörer jemväl samlingen af Egyptiska och Assyriska fornlemningar.

B. Samlingar, hörande under målarekonst:

- a) målningar i olja, vattenfärg och krita;
- b) handteckningar;
- c) gravyrer.

C. Samlingar af konstföremål, som ansluta sig till båda de förenämnda konstformerna:

- a) keramiska arbeten (vaser, porslinter, glas m. m.);
- b) toreutiska arbeten (i trä, sten, elfenben o. s. v.);
- c) mosaiker, emaljer, lackeringar m. m.

Redan då statens konstsamlingar efter verkställt urval, i öfverensstämmelse med de af Kongl. Maj:t meddelade bestämmelser, öfverflyttades till Nationalmuseum, hade de en så stor omfattning, att de i det närmaste togo allt tillgängligt utrymme i anspråk; men de hafva sedan dess betydligt tillväxt, i synnerhet genom gåfvor. Härvid förekommer, att af den utaf Konung Carl XV testamenterade målningssamling, 478 nummer, endast 125 bland de värdefullaste kunnat i Nationalmusei galleri inrymmas, medan återstoden förvaras på flera af de Kongl. slotten. Och då vidare Nationalmuseum, jemlikt ofvanberörda § 1 mom. C i museistadgan, för närvarande är den offentliga anstalt, som har att tillvarataga konstindustrieföremål eller sådana slöjdalster, som af konsten lånat värde, hafva jemväl, enligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga beslut den 12 April 1873, de likaledes af Konung Carl XV testamenterade samlingar af ifrågavarande beskaffenhet blifvit ställda under inseende och vård af intendenten vid Nationalmuseum. Dessa samlingar äro emellertid så omfattande, att endast en del mindre och dyrbarare föremål kunnat i konstafdelningen nu intagas, medan en del, nämligen arbeten af guld och silfver, tills vidare öfverlemnats till statens Historiska museum. Återstoden upptager mer än tjugu rum på Ulriksdals slott. En ansenlig tillväxt af enahanda beskaffenhet har ock nyligen tillfallit Museum genom testamente af framlidne ledamoten af dess nämnd, greve A. G. Bielke, af hvars skänkta

samlingar endast den keramiska afdelningen omfattar 2,341 nummer. En stor del af denna gåfva har ännu icke kunnat utställas, utan är magasinerad i några af Musei förrådsrum.

För närvarande har intendenten vid Nationalmusei konstafdelning under sin omedelbara vård och tillsyn eller under sitt öfverinseende följande samlingar med nedannämnda antal föremål:

A. *Skulpturafdelningen:*

1. Arbeten i marmor och brons jemte modeller och eskisser	669.	
2. Gipsafgjutningar	412.	1,081.
3. Egyptiska fornlemningar		824.

B. *Målningssamlingen:*

4. Taflegalleriet i Nationalmuseum	1,486.	
5. Utgallrade målningar i Nationalmusei förråd, om- kring	250.	
6. Målningssamlingen på Gripsholms slott, mestadels porträtt	1,671.	
7. D:o på Drottningholms slott	668.	
8. Målningar, af Konung Carl XV testamenterade, ej intagna i Nationalmuseum utan förvarade på de Kongl. slotten	353.	4,428.
9. Nationalmusei gravyrsamling (inclusive duppletter) omkring	80,000.	
10. D:o handteckningssamling, omkring	18,000.	98,000.

C. *Konstindustriföremål:*

11. Antika vaser		324.
12. Konstindustrialster: Nationalmusei äldre samling, omkring	300.	
13. D:o Konung Carl XV:s samlingar	2,929.	
14. D:o Grefve Bielkes d:o	2,694.	5,923.
tillsammans		110,580.

Dessa samlingar synas i afseende på erforderlig bearbetning kunna hänföras till tre hufvudgrupper, nemligen

första gruppen: de egentliga konstföremålen, utom gravyrer och hand-

teckningar, således skulpturverken och målningarne; hvarjemte till denna grupp äfven torde böra räknas de Egyptiska fornlemningarne och de antika vaserna med dertill hörande terracotta-föremål;

andra gruppen: gravyr- och handteckningssamlingarne; och

tredje gruppen: samlingarne af konstindustriföremål.

Hvad nu särskildt angår de till den första gruppen räknade samlingarne, så finnas egentliga inventarier och beskrifvande tryckta kataloger endast öfver de jemförelsevis mindre samlingarne af antika vaser och Egyptiska fornlemningar. Öfver målningarne och skulpturverken äro upprättade blott s. k. *löpande förteckningar*, i hvilka nya förvärf inskrifvas i den ordning de inkomma, med hänvisningar till nämndprotokollen angående förvärfssättet. Deremot saknas för dessa samlingar fullständiga *inventarier* eller *hufvudförteckningar*, hvilka synas oundgängligen nödvändiga, dels för en noggrann kontroll öfver denna egendom, dels ock för den konsthistoriska forskningen. Angående formen för dessa inventarier hade Kongl. Maj:t uti det vid den nådiga propositionen till Riksdagen 1868 framlagda förslag till museistadga uppställt följande bestämmelser, hvilka, på sätt ofvan blifvit i underdånighet erinradt, icke inlutit i museistadgan af den 31 December 1868, men hvilka, enligt Komiténs åsigt, borde i alla tillämpliga delar till efterrättelse anbefallas, nämligen: »Med ledning af och i öfverensstämmelse med de löpande förteckningarne skall öfver hvar och en af samlingarne upprättas en hufvudförteckning (fullständigt inventarium), upptagande, så vidt ske kan och med nödiga förändringar för de olika samlingarne, företrädesvis följande bestämningar: a) konstnärens namn, hans födelse- och dödsår, samt den skola han tillhört; b) konstföremålets nummer och benämning; c) dess material och dimensioner i så väl svenskt decimalmått som franskt metermått; d) en noggrann beskrifning af föremålets ämne eller innehåll, med angifvande af alla viktigare detaljer; e) anteckningar om signaturer, monogrammer m. m. och med afseende å tiden för konstverkets tillkomst samt hänvisning till gravyrer och lärda arbeten, som kunna bestyrka konstverkets äkthet eller identitet såsom original eller kopia; f) beskrifning öfver konstverkets förhandenvarande skick, undergånga restaurationer o. s. v.; g) upplysningar rörande föremålets historia, hvarifrån, när och huru det blifvit för konstsamlingarne förvärfvadt; och h) böra i hufvudförteckningen vidare anteckningar ske om alla de förändringar föremålet kan blifva underkastadt».

Arbeten af denna beskaffenhet, hvilka jemväl böra utsträckas till statens konstsamlingar på de Kongl. lustslotten, skola kräfvat mycken tid och

måste grundas på fortgående konstkritiska och historiska undersökningar. Icke mindre viktigt synes vara, att öfver alla de hithörande samlingarne utarbetas och från trycket utgifvas s. k. *beskrifvande kataloger*, till vägledning såväl för den museibesökande allmänheten och konstidkaren som för den vetenskaplige forskaren. För utförande af dessa göromål skall åtminstone en tjänsteman vid konstafdelningen finna ständig sysselsättning och ett vidsträckt fält för studier; ty då taflegalleriet omfattar alla de stora historiska målareskolorna, och skulptursamlingen innehåller alster både af antik och modern plastik, måste han, för att fylla sitt värf, icke blott kunna någorlunda nöjaktigt följa den främmande konstillitteraturen och dess framsteg, utan ock särskildt vinnlägga sig om bearbetningen af svensk konsthistoria.

Den ofvanberörda andra gruppen, eller gravyr- och handtecknings-samlingarne, hvilka tillhopa redan räkna omkring 98,000 nummer, skall likaledes taga i anspråk en tjänstemans odelade verksamhet och tid.

Gravyrsamlingen omfattar hufvudsakligen följande beståndsdelar:

1. F. d. Kongl. Musei samling efter afdrag af de volymer, som enligt Kongl. Maj:ts nådiga beslut den 13 Juli 1866 aflemnats till Kongl. biblioteket. Hit höra vid pass 31,500 blad. Den förutvarande förteckningen häröfver är i hög grad summarisk, så att någon möjlighet att i tvistiga fall identifiera föremålen svårigen förefinnes.

2. Kanslirådet D. Krutmejers samling, hvilken inlöstes år 1851 genom af Rikets Ständer anslagna medel och då öfverlemnades till Kongl. biblioteket, hvarifrån den, jemte ett sedermera inköpt tillägg och andra förvärf aflemnats till Nationalmuseum; innehållande vid pass 14,000 blad. En af förre egaren gjord förteckning, ehuru uppställd efter två olika system, kan tills vidare och intill dess samlingen hinner granskas och inordnas i det hela, nödtorftigt motsvara behofvet såsom ett inventarium.

3. Tillväxten i öfrigt efter samlingarnes öfverflyttande till Nationalmuseum, räknadt från den 13 Juli 1866, utgörande efter approximativ beräkning omkring 34,500 blad, deruti inbegripen en nyligen inkommen samling, som ännu icke kunnat i detalj granskas. Hela denna tillväxt, hvilken hufvudsakligen under de senare åren tillfallit Museum genom testamenten och gåfvor, har varit så betydlig, att under samma år den tjänsteman, hvilken har att ordna och bearbeta gravyrsamlingen, nästan uteslutande måst sysselsätta sig med arbetet på den löpande förteckningen eller förvärfsinventariet.

För katalogisering, ordnande och konserverande af gravyrsamlingen

har Eders Kongl. Maj:t under den 5 Februari 1875 behagat fastställa en plan, som blifvit utarbetad af samlingens vårdare och granskad af Nationalmusei nämnd. Enligt denna plan böra öfver samlingen föras tre slags kataloger, nämligen: a) *förfärfskatalog* (inventarium), b) *namnkatalog* och c) *ämneskatalog*. Den förstnämnda, eller förfärfskatalogen, löpande från Nationalmuseets öppnande, har till uppgift att styrka statens eganderätt till och identifiera hithörande föremål. Den föres på folioark i fast volym och med tre serier, en för gravyrer, en för litografier och en för fotografier. Med namnkatalogen åter afses att lemna en fullständig öfversigt af samlingens tillgångar i olika riktningar, på samma gång den blir det viktigaste hjälpmedlet vid begagnandet af samlingen för alla studier. Denna katalog (till formen s. k. sedelkatalog) föres på lösa blad, hvilka främst upptaga namn på gravör och målare eller uppfinnare, hvarefter bladen ordnas alfabetiskt efter gravörsnamnen och inom grupper af de stora nationela skolorna. Och då de flesta gravyrer äro af en konstnär utförda efter en annan konstnärs komposition, ganska ofta efter en målning, så behöfver i regeln hvarje blad utskrifvas i två exemplar, att inordnas i dubbla serier, den ena med gravörens, den andra med målarens namn såsom uppslagsord. Ämneskatalogen slutligen, som likaledes föres på lösa blad, har en väsentlig vikt såsom sakregister, då samlingen rådföras för någon särskild praktisk eller historisk uppgift, såsom igenfinnande af ett porträtt af viss person, ett arkitekturverk o. s. v.

Af namnkatalogen hafva hittills medhunnits omkring 22,000 blad; hvarjemte början blifvit gjord med ämneskatalogen i hvad angår porträtten. Alla dessa katalogiseringsgöromål kräfva mycken tid, hvartill kommer arbetet med samlingens ordnande och bevarande, i det att dess olika beståndsdelar måste sammanföras till ett helt enligt det antagna systemet. Det mera mekaniska arbetet med gravyrernas kartonering och definitiva inordnande i portföljlådor, hvilket måste försiggå under noggrann kontroll, torde hittills endast vara verkställt med omkring 4,000 nummer, enär, på sätt redan blifvit antydt, samlingens ovanliga tillväxt under de senare åren i främsta rummet påkallat andra göromål.

Enahanda förfaringssätt som för gravyrsamlingen har Eders Kongl. Maj:t föreskrifvit i afseende på ordnandet och bearbetningen af handteknings-samlingen, af hvars 18,000 nummer omkring 5,000 inkommit, sedan Nationalmuseum öppnades. Samlingens äldsta beståndsdel, 3,086 nummer, hvilken införts i landet af riksrådet grefve C. G. Tessin, omfattar äldre mästaresh arbeten från slutet af 1400-talet till midten af 1700-talet och

är i det hela af synnerligen dyrbar beskaffenhet. Hvad angår hittills befintliga förteckningar öfver handteckningarne, så äro blott de öfver f. d. Tessinska och f. d. Anckarswärdska samlingarne, ehuru ganska knapphändiga, i ett någorlunda tillfredsställande skick. Öfver den återstående och betydligt större delen af den äldre samlingen, eller 9,141 blad, finnes blott en summarisk förteckning. Namn- och ämneskataloger, den förra egentligen användbar för de rent konstnärliga teckningarne, den senare nödig vid begagnandet af den stora massan arkitektur-, ornaments- och kostymritningar m. m., hafva ännu ej kunnat påbörjas. I synnerhet torde den förstnämnda komma att fordra ett långvarigt och omsorgsfullt arbete, då antagligen många ändringar i de gamla benämningarne här skola finnas nödiga. Anmärkas bör vidare, att sjelfva konservationsättet, eller den yttre anordningen, ännu är ojemnt och i vissa fall otillfredsställande, i det att åtskilliga dyrbara teckningar äro uppsatta på alltför tunna och föga skyddande kartonger eller pappersblad, andra åter okartonerade och blott inlagda i sammansnörda gråpapperskonvolut. Något bättre är förhållandet med de svenska teckningarne.

Af hvad redan blifvit anfördt lärers framgå, att både många och omfattande arbeten måste vidtagas, på det att de sammanbragta gravyr- och handteckningssamlingarne skola kunna blifva lätt tillgängliga och fylla sin mångsidiga uppgift. De skola nämligen lemna en öfversigt af de hithörande konstarternas tekniska och historiska utveckling; de skola gifva konsthistorikern, konstnären och konstvännen tillfälle att åtminstone i efterbildning lära känna de bildande konsternas förnämsta verk under olika tider och inom olika skolor, de särskilda mästarnes egendomligheter i afseende på komposition och formgifning. En omständighet, åt hvilken framdeles måste egnas större uppmärksamhet än hittills, är samlingarnes systematiska tillökande. Då detta, ehuru under de närmast förflutna åren högst betydligt, likväl hittills i allmänhet berott på öfverflyttande från andra statens samlingar eller skett genom gåfvor, har det naturligen varit af en mycket obestämd och tillfällig karakter. Men i den mån samlingarne blifva noggrannare genomgångna, ordnade och beskrifna, skola lukorna blifva märkbarare.

Den tredje stora hufvudgruppen af samlingar, nemligen konstindustri-föremål, hvilka blifvit med konstafdelningen förenade, har med ett ringa undantag tillkommit, sedan Kongl. Maj:t för Riksdagen år 1868 i nåder framlade förslag angående vården och förvaltningen af Nationalmusei konstsamlingar. Härunder ingå väfnader, broderier, spetsar, lackerade ar-

beten, emaljer, mosaiker, glasmålningar och glasföremål; keramiska arbeten flera slag; arbeten af trä, horn, elfenben; smärre skulpturarbeten, kärl, husgeråd samt arbeten i koppar, messing, tenn, jern, brons, guld och silfver; ur och klockor, musikinstrument, gravörsarbeten, ornamentsteckningar m. m.

Då, på sätt ofvan blifvit i underdånighet erinradt, de hithörande rika samlingarne icke kunnat annat än delvis i Nationalmuseum inrymmas och utställas, samt med föranledande af dessa och andra omständigheter förslag blifvit väckt om inrättande af ett särskildt museum för konstindustri och slöjd, täcktes Eders Kongl. Maj:t under den 9 Mars nästlidet år förordna särskilda komiterade för att, efter verkställd utredning af alla på frågan inverkan förhållanden, i ämnet afgifva utlåtande och förslag. Desse komiterade hafva kommit till det resultat, att den enda åtgärd, genom hvilken ett varaktigt gagn af nu ifrågavarande samlingar skulle kunna vinnas och en vixelverkan med det praktiska och industriella lifvet åstadkommas, vore upprättandet af ett sjelfständigt museum för konstindustri och slöjd i en egen och tillräckligt rymlig lokal, med egen förvaltning och egna tillgångar; i hvilka hänseenden komiterade, som tillika framlagt förslag till stadgar för ett sådant museum, underdånigst hemställt, det Eders Kongl. Maj:t måtte tackas föreslå Riksdagen dels att till uppförande och inredning af en byggnad för det nya museet, hvilken skulle förläggas vid södra ändan af Hötorget, bevilja en summa af 381,000 kronor jemte ett belopp af 35,000 kronor för anskaffande af utställningsmateriel och den lösa inredningen m. m., dels ock till bestridande af kostnaderna för förvaltningen och andra utgifter för museets verksamhet anvisa ett årligt anslag af 34,200 kronor. Vid denna museiinrättning skulle såsom tjänstemän anställas en intendent och två amanuenser.

*Förslag om
ett särskildt
konstindustri-
museum.*

Nationalmusei nämnd, som öfver detta förslag afgifvit utlåtande, har uttalat den åsigt, att det ifrågaställda konstindustrimuseet, äfven såsom en fristående institution med egen förvaltning, dock helst borde ställas i lokalt samband med Nationalmusei konstafdelning och statens Historiska museum, och detta till vinnande af flera fördelar för alla dessa anstalter, men att, derest Eders Kongl. Maj:t skulle finna en för sådant ändamål behöflig annexbyggnad vid Nationalmuseum icke böra ifrågakomma, nämnden för sin del ansett sig icke böra afstyrka det nya museets förläggande i särskild byggnad vid Hötorget, likasom nämnden icke heller funnit hinder möta för en utbrytning af de med Nationalmusei konstafdelning nu förenade samlingar af konstindustrieföremål, hvilka lämpligen kunde och borde i det nya museet ingå.

Komitén har tagit kännedom om denna fråga, för så vidt hon måste hafva inflytande på organisationen af förvaltningen af Nationalmusei konstafdelning. Ty erkännes å ena sidan behovet af ett särskildt konstindustri-museum med en därför erforderlig tjänstepersonal, så lärers å andra sidan böra medgifvas, att, så länge konstindustriföremålen förblifva med konstafdelningen förenade, derstädes skall behöfvas åtminstone en särskild tjänsteman för studiet af nu ifrågavarande fack och bearbetningen af de hithörande samlingarne, hvilka redan vunnit en så betydande omfattning.

Skulle emellertid i en framtid konstindustrisamlingarne från Nationalmusei konstafdelning varda utsöndrade och i ett särskildt konstindustri-museum införlifvade, kunde och borde, enligt Komiténs åsigt, nyssnämnde tjänsteman äfvenledes till detsamma öfverflyttas.

*Behovet af
arbetskrafter.*

I enlighet med ofvanberörda gruppering i tre hufvudafdelningar af alla de till konstafdelningen nu hörande eller dermed förenade samlingar och med afseende å de vid dem förekommande göromåls beskaffenhet och omfattning skulle vid konstafdelningen erfordras tre ordinarie tjänstemän, hos hvilka såsom nödiga kvalifikationer måste förutsättas insigter i estetiska och konsthistoriska ämnen. Komitén har äfven stadgat sin öfvertygelse derom, att åt en af dem bör anförtros att, jemte det han skall lägga hand vid göromålen inom en af hufvudafdelningarne, såsom hela inrättningens styresman leda arbetena vid de olika samlingarne, öfvervaka det helas ordnande och vård, äfvensom ombesörja den ekonomiska förvaltningen. Denne tjänsteman kallas visserligen vid främmande konstmuseer direktör, men Komitén anser sig icke ega någon särskild anledning att tillstyrka en förändring af den redan brukliga benämningen intendent för nyssbemälde tjänsteman; och sedan Eders Kongl. Maj:t fastställt benämningen amanuens för ordinarie tjänstemän vid Biblioteket och Riksarkivet, finner Komitén sig icke heller böra föreslå någon förändring af benämningen amanuenser för de tvenne andra tjänstemännen, hvilka vid konstafdelningen redan finnas anstälde.

Hvad särskildt angår intendenten kan Komitén icke underlåta att fästa uppmärksamhet på vigten deraf, att då han skall utöfva en oafslätlig och noggrann tillsyn öfver museibyggnaden och de derstädes förvarade samlingar, hvilka utgöra en dyrbar statens egendom, samt med uppmärksamhet följa en talrik betjening och ordningen vid förevisningarne, vid hvilka de besökandes antal hittills kunnat räknas till omkring 130,000 personer årligen; då han vidare jemte sina vetenskapliga arbeten och förvaltningsbestyren vid konstafdelningen skall hafva öfverinseendet öfver

statens å flera af de Kongl. lustslotten förvarade samlingar, hvilka, i synnerhet hvad angår den betydande porträttsamlingen på Gripsholms slott, påkalla undersökningar och bearbetning; så lärer innehafvaren af denna maktpåliggande befattning böra sättas i tillfälle att kunna deråt egna all sin tid och alla sina krafter. I afseende å sjelfva arbetsfördelningen mellan tjänstemännen torde såsom allmän grundsats kunna uppställas, att intendenten må ega att efter fritt val bearbeta endera hufvudafdelningen af de egentliga konstsamlingarne, således *antingen* målningar och skulpturverk m. m. *eller* gravyrer och handteckningar, samt uppdraga en af dessa grupper åt den ene amanuensen, medan den andre amanuensen borde egna sig åt speciela studier af konstindustrifacket och bearbeta dertill hörande samlingar; dock att någon strängt utstakad begränsning af hvars och ens åligganden icke synes lämplig, enär under särskilda förhållanden, såsom ock vid emottagandet af större gåfvor egt rum, alla tjänstemännen måste sysselsätta sig med sådana löpande göromål, som kräfva en skyndsam behandling. Ehuru det för öfrigt väl icke kan antagas, att intendenten och amanuenserna skola kunna i vetenskaplig väg omfatta eller beherska *allt* det rika material, som förefinnes i konstafdelningens olika samlingar, så lära de i alla händelser finna tid och tillfällen till en fruktbärande litterär verksamhet. Men vid bestämmandet af arbetskrafterna och deras funktioner har likväl Komitén ansett sig icke böra föreslå andra eller flera tjänstemän än som äro oundgängligen nödige för utförande af de anordnings-, inventarie- och katalogiseringsarbeten, hvilka måste förutsättas såsom vilkor och tillhandahållas forskaren, konstnären och konstvännen såsom resultat för vinnande af det med samlingarne afsedda ändamål att främja konstodlingen och sprida en allmännare kännedom om konstens alster.

Då emellertid hvarje konstmuseum jemte sin konsthistoriska och kulturhistoriska uppgift, sin allmänt bildande estetiska undervisning, bör hafva ett praktiskt syftemål såsom en studieanstalt, der konstidkaren söker utbilda sin tekniska färdighet genom kopiering af framstående mästares arbeten och der handtverkaren och yrkesmannen kan hemta motiv och teckningsinöster, och då härtill kommer, att för konstföremålens skötsel i flera fall fordras konstnärligt-tekniska insigter, skall det, enligt Komiténs åsigt, vara af väsentligt gagn för konstafdelningen och dertill hörande samlingar, att derstädes jemväl anställas en utöfvande konstnär för ombesörjande af vissa göromål. Motsvarande tjänsteman kallas vid några främmande museer inspektör, men torde här lämpligen kunna benämnas konservator. Utan att tagas i anspråk för den ekonomiska förvaltningen eller

för samlingarnes bearbetning skulle han hafva hufvudsakligen följande åligganden: att biträda intendenten vid upprättande af förslag till restaurationsarbeten och, när sådana blifvit af museinämnden beslutade, öfvervaka deras verkställande; att ombesörja fernissningar och sådana mindre renoverings- eller rengöringsarbeten å konstföremål, som för deras lämpliga skötsel och förevisning påkallas; att öfvervaka upptagning och inpackning af konstföremål, som till museum inkomma eller derifrån afsändas; samt att yttra sig om konstidkares behörighet att kopiera konstverk i musei samlingar och dem tillhandagå med råd och anvisningar. Då dessutom vid inköp af konstföremål det skick, hvori de befinna sig, jemväl ur rent artistisk-teknisk synpunkt städse bör tagas i öfvervägande, anser Komitén, att äfven konservatorn bör, likasom intendenten, vara själfskrifven ledamot af museinämnden, hvilken eger att om inköp fatta beslut.

Hvad angår denna nämnd eller myndighet, hvilken Kongl. Maj:t jemlikt gällande museistadga förordnat för afgörande eller handläggning af vissa ärenden vid konstsamlingarne, nämligen sådana som äro af beskaffenhet att böra af flera sakkunnige personer kollegialt pröfvas, så anser Komitén en förändring i nämndens sammansättning behöflig, dels med anledning deraf att konservatorn, på sätt ofvan är föreslaget, der skulle vara själfskrifven ledamot, dels ock på grund af följande förhållanden. Enligt museistadgans § 4 har hittills jemväl ordföranden i Akademien för de fria konsterna varit själfskrifven ledamot af museinämnden, och detta stadgande har utan tvifvel varit ändamålsenligt, så länge chefen för Öfverintendentsembetet i kraft af detta sitt embete varit *ständig* ordförande eller präses i bemälda Akademi. Men sedan Eders Kongl. Maj:t under den 1 sistlidne November för Akademien fastställt förnyade nådiga stadgar och deruti föreskrifvit, att Akademien hädanefter eger utse sin ordförande för en tid af tre år, hvarefter nytt val bör ega rum, synes museistadgans berörda föreskrift om denne ordförandes själfskrifvenhet såsom ledamot af museinämnden icke vidare böra bibehållas, enär eljest *en* af nämndens ledamöter, hvilka i öfrigt för kontinuiteten i ärendenas handläggning ansetts böra vara ständige, skulle kunna komma att hvart tredje år ombytas, och detta helt och hållet beroende på Akademiens val.

På grund af hvad ofvan blifvit anfördt, får Komitén, som längre ned vill yttra sig om museinämndens befogenhet, hemställa,

att vid Nationalmusei konstafdelning må till göromålens bestridande anställas en intendent, en konservator och två amanuenser;

att intendenten skall med beslutanderätt utöfva chefskapet för Nationalmusei konstafdelning, dess tjenstemän och betjening, handhafva den ekonomiska förvaltningen och i första rummet vara ansvarig därför, att konstafdelningen väl vårdas och motsvarar sin bestämelse; åliggande honom derjemte att hafva öfverinseende öfver statens å de Kongl. lustslotten förvarade konst-samlingar;

att intendenten och de båda amanuenserna må af Eders Kongl. Maj:t utnämnas och konservatorn förordnas, de tre sistnämnde på förslag af intendenten och sedan museinämnden deröfver afgifvit yttrande;

att den af amanuenserna, som anställles för bearbetning af de till konstafdelningen hörande eller dermed förenade samlingar af konstindustriföremål, skall vara förbunden att, derest dessa föremål från konstafdelningen afskiljas, med bibehållande af sina aflöningsförmåner öfverflyttas till tjenstgöring vid den anstalt, dit berörda föremål öfverlemnas;

att intendenten och konservatorn må vara sjelfskrifne ledamöter af museinämnden, samt ordföranden och de icke sjelfskrifne ledamöterna i nämnden jemte nödigt antal suppleanter af Eders Kongl. Maj:t förordnas; och

att extra ordinarie tjenstemän samt biträde för kameralgöromålens förrättande äfvensom betjeningen vid museibyggnaden och för bevakning vid förevisningarne af de till konstafdelningen hörande samlingar må af intendenten antagas.

För bestridandet af kansli- och kameralgöromålen är i nu varande stat anvisadt ett arfvodesbelopp af 800 kronor, hvilket af intendenten fördelats med 500 kronor för de förra och 300 kronor för de senare. Då emellertid, efter hvad erfarenheten visat, protokollsföringen hos museinämnden och uppsättandet af dess skrivelser eller utlåtanden i flera fall kräfvat en närmare kännedom om konstsamlingarne och bekantskap med de ärenden, hvilka nämnden har att handlägga, anser Komitén, att sekreteregöromålen böra åligga den af amanuenserna, som anställles vid de egentliga konstsamlingarne.

*Kansli- och
kameral-
göromålen.*

I gällande museistadga förekommer icke någon föreskrift om protokollsföring inför intendenten vid besluts fattande i förvaltningsärenden; men deremot är föreskrifvet dels i § 9 mom. 1, att protokoll skall föras vid nämndens sammanträden, och dels i § 6 mom. 2, att de af intendenten i afseende på förvaltningsfrågor fattade beslut skola af honom vid nämndens ordinarie eller månatliga sammankomster anmälas och till dess protokoll skriftligen öfverlemnas. Dessa redogörelser hafva dock, enligt hvad Komitén inhemtat, hufvudsakligen blott innefattat uppgifter angående influtna förevisningsafgifter samt verkställda utbetalningar och således icke lemnat fullt tillräckliga öfversigter öfver förvaltningsbestyrens handhafvande. Men från och med år 1869, då konstafdelningen erhöll en från Öfverintendents-embetet skild egen förvaltning, har den praxis varit iakttagen, att intendenten låtit föra dels ett diarium öfver inkommande handlingar, dels ock särskildt protokoll öfver de af honom fattade beslut i förvaltningsärenden, såsom angående betjeningens antagande och aflöningsvilkor, kontrakter och aftal om reparationsarbeten och fönstrens rengöring, inköp af brännmaterial efter entreprenadanbud, redovisningar för katalogupplagor och derå behållna försäljningsmedel samt för de medel, som influtit genom den stadgade afgiften för inträde i samlingarne å vissa dagar m. m., hvilka anteckningar funnits vara båda nödiga och ändamålsenliga för god ordning och kontinuitet i förvaltningen. Med afseende å berörda förhandenvarande praxis synes äfven en sådan förändring i gällande föreskrifter lämplig, att intendenten skall, i stället för omförmälda skriftliga redogörelsers aflemnande, vid nämndens ordinarie sammankomster föredraga de mellan dessa sammanträden förda protokoll öfver förvaltningsärenden. Genom denna anordning vunnas äfven, att den af amanuenserna, hvilken hade att ombesörja sekreteraregöromålen och vid förfall för intendenten väl i de flesta fall torde komma att sköta hans befattning, då skulle ega nödig kännedom om förvaltningsbestyren och utan afbrott i deras jemna gång kunna öfvertaga och bära ansvaret för deras handhafvande.

Komitén, som icke anser någon förändring erforderlig beträffande kameralgöromålen, sådana dessa äro bestämda i museistadgans § 9 mom. 2, hemställer deremot, med anledning af hvad ofvan blifvit anfördt, det Eders Kongl. Maj:t tacktes föreskrifva,

att till sekreteraregöromålen, hvilka skola åligga den af amanuenserna, som anställas för bearbetningen af de egentliga konstsamlingarne, hörers: att föra diarium öfver inkommande handlingar samt protokoll dels

öfver de af intendenten fattade beslut i förvaltnings-
ärenden dels öfver nämndens förhandlingar; att upp-
sätta och expediera utgående skrivelser; äfvensom att
förvara koncepter och till arkivet hörande handlingar.

I afseende å de ärenden, hvilkas afgörande eller föreskrifna hand- *Museinämnden.*
läggning Eders Kongl. Maj:t uppdragit åt museinämnden, anhåller Komitén
att få föreslå några förändringar. Enligt gällande stadga eger nämnden
bland annat att afgöra om utgallring af föremål ur samlingarne och att
fastställa beloppet af den afgift, som skall erläggas för inträde i konst-
afdelningen å vissa dagar. Men då Eders Kongl. Maj:t genom särskilda
nådiga beslut, dels vid konstsamlingarnes inflyttning i Nationalmuseum,
dels äfven sedermera, sjelf behagat bestämma om införlifvande i samlin-
garne af alla deri befintliga föremål, utom dem som nämnden egt be-
fogenhet att inköpa eller såsom gåfvor med samlingarne förena, synes
hvarje utgallring, vare sig af större eller mindre omfattning, böra vara
beroende på Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, helst hädanefter torde
ifrågakomma en eller annan betydligare utsöndring, särskildt af målningar
i den svenska afdelningen af taflegalleriet, hvilken genom de årliga inköpen
af lefvande nordiska konstnärers arbeten är stadd i en så stark tillväxt,
att allt tillgängligt utrymme därför i museet snart är upptaget. I sam-
manhang härmed vore äfven, efter Komiténs åsigt, en sådan bestämmelse
önskvärd, att, som gravysamlingen genom sammanslagning af flera olika
beståndsdelar erhållit en stor mängd duppletter, dessa måtte, likasom vid
flera andra museer, få i behörig ordning och under nödig kontroll till
utbyten eller på annat sätt användas till gravysamlingens egen förkofran.
Beträffande vidare beloppet af den stadgade inträdesavgiften, så när de
medel, som derigenom inflyta, påräknas såsom en tillgång för fyllande af
vissa behof för samlingarne, och då fastställandet af förevisningstiderna
och hvarje förändring i deras anordning måste hafva någon inverkan å
frågorna om den för samlingarnes bevakning anställda betjenings antal
och aflöningsvilkor, anser Komitén, att förslag om inträdesavgiftens be-
stämmande jemväl hör till sådana ärenden, som böra underställas Eders
Kongl. Maj:ts nådiga pröfning.

För genomförande af en i flera fall förändrad organisation af musei-
förvaltningen, torde deremot nämndinstitutionens befogenhet lämpligen
kunna i vissa frågor utsträckas, och anhåller Komitén att, för uppdra-
gande af en begränsning i sådant hänseende, här få förslagsvis angifva
de funktioner, hvilka synas böra tillkomma nämnden, nämligen:

att, i enlighet med af Eders Kongl. Maj:t meddelade föreskrifter, bestämma de dagar och tider, å hvilka konstsamlingarne böra för allmänheten hållas tillgängliga, samt efter förslag af intendenten fastställa reglementariska föreskrifter dels angående den allmänna ordningen vid förevisningarne, dels angående villkoren för tillåtelse till kopiering af föremål i musei samlingar;

att inom gränsen af för sådant ändamål disponibla medel besluta om inköp af konstverk eller konstindustriföremål till samlingarnes kompletterande;

att afgöra, huruvida skänkta föremål äro af beskaffenhet att kunna i samlingarne införlifvas;

att bestämma om erforderliga restaurationer och i protokollet angifva, i hvilka hänseenden ett till restauration bestämdt konstverk tarfvar förbättring, samt, efter det sådan blifvit verkställd, afgifva yttrande angående restaurationsarbetets beskaffenhet;

att, på förslag af intendenten, fastställa prisen å de kataloger, som för musei räkning från trycket utgifvas, samt besluta om användandet för bestämda ändamål dels af behållningarne å utsålda katalogupplagor, dels af de medel, som influtit genom den stadgade afgiften för tillträdet till samlingarne å vissa dagar;

att afgifva underdåniga utlåtanden, som af Eders Kongl. Maj:t anbefallas; samt

att i följande frågor afgifva yttranden öfver af intendenten framställda underdåniga förslag, innan dessa till Eders Kongl. Maj:t insändas, nämligen: *a)* angående konservators- och amanuensbefattningarnes tillsättning äfvensom i fråga om tjenstledighet för amanuenserna och vikaries förordnande för längre tid, än intendenten eger derom bestämma; *b)* angående beloppet af förenämnda inträdesavgift; *c)* angående förändringar i afseende på lokalernas användande för de olika samlingarne; *d)* angående utgallring af konstföremål och utbyte eller försäljning af dupplettexemplar i gravyrsamlingen; samt *e)* i fråga om förändringar i konstafdelningens organisation.

Härjemte skulle nämnden tillkomma att, när protokollen öfver de af intendenten fattade beslut eller vidtagna åtgärder i förvaltningsärenden vid nämndens ordinarie sammankomster föredragas, yttra sig, huruvida dervid kan vara något att erinra, med rättighet i öfrigt för nämnden att, när anledning dertill förefinnes, i frågor rörande samlingarne och deras

behof eller förvaltningens handhafvande till Eders Kongl. Maj:t ingå med underdåniga framställningar.

Hvad angår fördelningen af göromålen mellan tjenstemännen eller af desses särskilda åligganden, hvilka i en blifvande instruktion torde varda närmare bestämda, så lära grunderna för en sådan fördelning enligt den nu föreslagna nya organisationen framgå af hvad Komitén i det föregående underdånigst anført i afseende på arten och omfattningen af de arbeten, hvilka ansetts erforderliga för samlingarnes ändamålsenliga ordnande, skötsel och bearbetning; dock att Komitén anser sig böra framhålla, att intendenten sålunda skulle, dels såsom en målsman för det konsthistoriska studiet och de vetenskapliga arbetena vid konstafdelningen, dels såsom handhafvande den ekonomiska förvaltningen, hufvudsakligen komma att öfvertaga de funktioner, hvilka i det år 1868 nådigst framlagda organisationsförslaget voro afsedda för en direktör, jemte de åligganden, som enligt samma organisationsplan voro upptagna för den då föreslagne intendenten, nu allenast undantagna de bestyr, hvilka skulle uppdragas åt konservatorn; och hemställes alltså,

Tjenstemännens särskilda åligganden.

att fördelningen af göromålen tjenstemännen emellan må bestämmas efter de af Komitén nu angifna grunder.

Komitén, som icke funnit skäl att föreslå någon förändring i afseende å de för närvarande fastställda förevisningstiderna, hvilka äro fördelade å sex dagar i veckan, två veckor om året undantagna, vill emellertid hemställa, det Eders Kongl. Maj:t tacktes föreskrifva,

Förevisningarne.

att å de tider, då de till konstafdelningen hörande samlingar hållas tillgängliga för allmänheten, en vakt-hafvande tjensteman alltid skall vara i museum närvarande.

I hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad Komitén föreslagit för Kongl. biblioteket och Riksarkivet angående semester, tjenstledighet och vikarieförordnanden hemställes,

Semester, tjenstledighet och vikarieförordnanden.

att semester må åtnjutas, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, af intendenten och amanuensen i den högre lönegraden under en och en half månad samt af den andre amanuensen under en månad årligen;

att intendenten må bevilja tjenstledighet åt amanuens på högst en månad samt åt extra ordinarie tjen-

steman och vaktbetjent efter omständigheterna; med skyldighet för intendenten att, då han af semester sig begagnar äfvensom då han derefter i utöfning af sitt embete åter inträder, derom hos Chefen för Ecklesiastikdepartementet göra anmälan;

att, om amanuens är i behof af längre ledighet eller intendenten är utöfver fjorton dagar hindrad att sitt embete utöfva, ansökning om ledighet bör i underdånighet hos Eders Kongl. Maj:t göras;

att, då intendenten åtnjuter semester eller eljest under kortare tid, som ej öfverstiger fjorton dagar, är hindrad att sitt embete utöfva, hans ställe må, der ej Eders Kongl. Maj:t annorlunda förordnar, företrädas af amanuensen i högre lönegraden;

att, när så finnes erforderligt, intendenten må ega på högst en och en half månad förordna vikarie för bestridande af amanuensbefattning, men att, när fråga är om sådant förordnande för längre tid, intendenten skall derom hos Eders Kongl. Maj:t göra underdånig hemställan;

att intendenten må under vaktbetjents ledighet om tjenstens uppehållande förordna; samt

att angående tjenstledighet för konservatorn, hvilken, enligt hvad Komitén ofvan föreslagit, tillika skall vara ledamot af Nationalmusei nämnd, äfvensom angående vikariatsförordnande under sådan ledighet Eders Kongl. Maj:t tacktes derom för hvarje särskildt fall förordna.

*Allmänna
grunder och
vilkor för löne-
regleringen.*

Med afseende på vilkoren för åtnjutande af aflöning enligt ny stat och de allmänna grunderna för löneregleringen vid Nationalmusei konstafdelning i öfrigt får Komitén, som anser dessa vilkor och grunder böra bestämmas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad i berörda afseenden blifvit för andra verk och inrättningar stadgadt, föreslå,

att intendenten och amanuenserna vid Nationalmusei konstafdelning skola vara underkastade den vid-

sträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jemkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af museiinträttningen eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, äfvensom, derest i en framtid inträttningens ställning inom statsförvaltningen så förändras, att densamma ej längre kan såsom sjelfständig institution anses, vara förpligtade att, med bibehållande af innehafvande tjänstegrad och aflöning, efter den nya arbetsordningen sköta de med tjänsten förenade göromål;

att med embete eller tjänst i Nationalmusei konstafdelning icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat, ej heller annan tjänstebefattning, med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörande af tjänstgöringen i konstafdelningen; dock att amanuens, som vid den nya löneregleringens inträdande redan innehar tjänst utom konstafdelningen, må densamma bibehålla, så länge den icke är för tjänstgöringen i konstafdelningen hinderlig;

att aflöningarne för konstafdelningens ordinarie embets- och tjänstemän samt betjente fördelas i lön och tjänstgöringspenningar, hvilka senare få uppbäras endast för den tid, tjänstens innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men skola för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, utgå till den, som tjänsten förrättat;

att den, som af sjukdom hindras att sin tjänst förrätta, eger uppbära hela lönen; men att den, som eljest undfår ledighet för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, kan förpligtas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som för tjänstens förrättande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras för beredande af semester, tjänsteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning inom konstafdelningen, densamma, emot åtnjutande i förstnämnda fall af de för befattningen an-

slagna tjänstgöringspenningar, men eljest af deremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än tre månader under ett år;

att, der förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af tjänst i samma lönegrad anses böra nedgifvas, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under vilkor, att innehafvaren mera än fyra år af denna tid sjelf bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst, dock att härvid icke må föras honom till last den tid han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan eger rum, efter ytterligare fem år, på samma vilkor, under iakttagande, hvad såväl den ena som den andra förhöjningen angår, deraf att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagaren dervid tillgodoräknas den tid, som före den nya statens utfärdande förflutit från hans tillträde till tjänsten, vare sig på grund af fullmakt eller konstitutorial, eller på grund af förordnande i följd af frågan om verkets omorganisation; samt

att tjänsteman skall, då han uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjänsteår, vara förpligtad att med oafkortad lön såsom pension från tjänsten afgå, för såvidt ej Eders Kongl. Maj:t skulle finna skäligt låta med afskedet anstå, derest och så länge den pensionsberättigade pröfvas kunna i tjänsten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna och kan finnas villig att i densamma qvarstå.

*Katalog-
medlen.*

Vid Nationalmusei konstafdelning finnes icke, såsom vid flera likartade inrättningar, något anslag till tryckningskostnader. I särskilda fall har Eders Kongl. Maj:t, på gjorda underdåniga framställningar, för berörda ändamål anvisat erforderliga belopp; och utgifterna för de hittills för

musei räkning från trycket utgifna förteckningar eller kataloger öfver de olika samlingarne hafva af intendenten blifvit bestridda af om händer hafvande medel, till dess de i hvarje fall kunnat återgäldas genom influtna försäljningsmedel. Å hvarje slutsåld katalogupplaga har uppkommit någon mindre behållning, om hvars användande Eders Kongl. Maj:t, på förslag af intendenten, meddelat föreskrifter i sammanhang med den årliga regleringen af de utgifter, hvilka icke kunnat bestridas å de ordinarie anslagen för samlingarne. I medeltal torde uppkommande behållningar å katalogmedlen för den närmaste tiden kunna beräknas till 500 å 1,000 kronor. Då det nu måste anses önskvärdt, att samlingarne, i den mån de varda undersökta, må kunna bekantgöras i vetenskaplig väg eller genom planschverk och andra reproduktioner, så hemställer Komitén, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreskrifva,

att, sedan kostnaderna för tryckning och häftning af hvarje för musei räkning utgifven katalogupplaga blifvit genom influtna försäljningsmedel godtgjorda, derefter uppkommen behållning må, på förslag af intendenten och efter museinämndens bestämmande, användas till understöd för utgifvande af vetenskapliga publikationer öfver konstafdelningens samlingar eller till åstadkommande af efterbildningar, att mot utbyten tillhandahållas andra museer.

En annan extra inkomst har konstafdelningen att tillgå i de s. k. *Förevisningsmedlen.* förevisningsmedlen, som inflyta genom den påbjudna inträdesavgiften å vissa dagar. Denna inkomst, som för innevarande år kan beräknas till 3,000 kronor, har under åtskilliga föregående år icke obetydligt öfverstigit denna summa, hvilken dock synes kunna antagas såsom ett medeltal. Ifrågavarande tillgång har under den förflutna tiden, allt sedan samlingarnes inflyttning i Nationalmuseum, måst anlitas dels till fyllande af en eller annan uppkommen brist i museianslagen, dels för tillgodoseende af olikartade tillfälliga behof. Komitén, som icke har att yttra sig angående andra anslag i konstafdelningens stat, än så vidt fråga är om reglering af tjänstemännens och betjeningens aflöningar eller om beredande af medel för anställande af erforderliga extra biträden och bekostande af renskrifning, anhåller likväl att ur sådan synpunkt få beträffande förevisningsmedlens lämpliga användande anföra följande.

Vid åtskilliga främmande konstmuseer finnes i stat uppförd en s. k. restaurator för renovering af konstföremål. Arbeten af sådan beskaffenhet

hafva ock, efter konstsamlingarnes inflyttning i Nationalmuseum, behöft verkställas i ganska omfattande skala; och Eders Kongl. Maj:t har under åren från och med 1866 tid efter annan för ändamålet anvisat särskilda medel till sammanlagdt belopp af omkring 15,000 kronor. Då emellertid de angelägnaste åtgärderna i denna del, hvad angår konstafdelningen — ehuru icke i fråga om samlingarne på de Kongl lustslotten — kunna anses redan vidtagna, och främdeles erforderliga renoveringsarbeten äfven hädanefter torde kunna efter tillfälligt uppdrag verkställas af lämplig person, har Komitén väl icke funnit skäl föreslå, att någon särskild restaurator skulle genom visst arvode eller annorledes fästas såsom tjänsteman vid konstafdelningen, men anser deremot nödvändigt, att medel finnas att vid behof tillgå för arbeten af berörda beskaffenhet.

Vidare förekommer, att då, på sätt ofvan blifvit anfördt, gravyr- och handteckningssamlingarne redan ega en så betydande omfattning, att deras ändamålsenliga ordnande icke på lång tid kan genomföras, men en del af härvid förekommande göromål, såsom utskrifning af den ena serien utaf den vidlyftiga namnkatalogen, kan verkställas af vanligt skrifbiträde, lärers någon tillgång för detta ändamål äfvenledes böra beredas.

Komitén vill derföre föreslå,

att de medel, som inflyta genom den stadgade inträdesafgiften, må, på förslag af intendenten och efter nämndens bestämmande, i mån af behof användas till bekostande af erforderliga renoveringsarbeten vid konstafdelningen och till godtgörelse af renskrifningsgöromål vid gravyr- och handteckningssamlingarne, samt att derefter för hvarje år befintligt öfverskott å förvisningsmedlen må öfverföras å det till museinämndens disposition ställda anslag till samlingarnes kompletterande genom inköp.

I förbigående torde kunna ifrågasättas, huruvida, såsom nu är förhållandet, en restaurationsatelier med eldstäder och med den risk för eldfara, som dermed synes förenad, må finnas anordnad i Nationalmusei vindsvåning.

Betjeningen. Den vid Museibyggnaden anställda betjening utgöres af en öfvereldare, två eldare, en portvakt och en gårdsdräng, hvilken personal fortfarande blir behöflig. Då de tre förstnämnde egentligen hafva tjänstgöring blott sju och en half månad om året, samt öfvereldaren för särskilda åligganden åtnjuta fri bostad, har Komitén icke funnit skäl att i deras nuva-

rande lönevilkor föreslå någon förhöjning. Beträffande åter portvakten och gårdsdrängen, så hafva desse, utom sina sysslor vid sjelfva byggnaden, jemväl tjenstgöring i och för samlingarnes förevisning. Den förre skall nämligen öppna och stänga hufvudingången till museibyggnaden samt dagligen, medan förevisningarne ega rum, uppehålla sig i nedre vestibulen för att vaka öfver ordningen bland de besökande, tillse att betjeningen i rätt tid infinner sig till tjenstgöring samt icke obehörigt aflägsnar sig derifrån, äfvensom uppbära och redovisa den stadgade inträdesafgiften. Han skall i öfrigt å de tider, som af intendenten bestämmas, öppna museet och vara der tillstädes, när för särskilda arbetens verkställande så erfordras. Den honom åliggande tjenstgöringen såsom portvakt är vid museibyggnadens södra ingång, der han måste hålla ett biträde å de tider, då samlingarne förevisas och han sjelf skall uppehålla sig vid hufvudingången i nedre stora vestibulen. Gårdsdrängen har likaså en trägen sysselsättning, i det att han, innan förevisningarne taga sin början, måste rengöra och städa vestibuler och trappor, under förevisningarne biträda vid öfvervakandet af ordningen vid de besökandes inträde, hvarjemte han har att uträtta alla budskickningar, ombesörja renhållning af gård och gata, snöskottning, vedhuggning för embetslokalerna samt andra förekommande göromål.

Med afseende å anförda förhållanden anser Komitén, att innehafvarne af nyssnämnda tvenne befattningar vid museibyggnaden böra i staten upptagas: den ene såsom *förste vaktmästare*, tillika portvakt, och den andre såsom *vaktmästare*, derjemte gårdsdräng.

För bevakning af samlingarne i konstafdelningen vid deras offentliga förevisning äro anstälde nio vaktmästare, af hvilka fem mot arfvoden å 650 kronor hafva tjenstgöring å de bestämda förevisningstiderna 6 dagar i veckan, samt fyra mot arfvoden å 350 kronor endast 3 dagar i veckan, nämligen å dem, under hvilka afgiftsfri förevisning eger rum och de besökandes antal är betydligt större än eljest. Samtliga desse vaktmästare, hvilka jemte sina kontanta aflöningsförmåner erhålla en beklädnad hvar tredje år eller efter längre mellantid, åligger att, utom den egentliga bevakningen, ombesörja renhållningen, hvar och en i de lokaler, som blifvit honom af intendenten anvisade. Komitén, som icke funnit anledning att föreslå någon förändring i denna betjenings antal, har likväl ansett, att de fem vaktmästarne, hvilka hafva daglig tjenstgöring och derjemte böra, när helst så erfordras, biträda vid förekommande anordningsarbeten inom konstafdelningen, må i staten uppföras såsom ordinarie, men deremot de fyra med half tjenstgöring såsom extra biträden mot arfvoden, med skyldighet

för såväl de ordinarie som extra att sjelfve, utan särskild ersättning, hålla sig föreskrifven beklädnad.

*E. o. biträden
m. m.*

Derest samlingarne af konstindustriföremål varda ur konstafdelningen utsöndrade och i sammanhang dermed en af amanuenserna derifrån afskild, skulle tjänstemännen vid konstafdelningen endast blifva intendenten, konservatorn och en amanuens, det minsta antal som väl kan ifrågasättas. Men för att göromålen skola af en så fåtalig ordinarie personal kunna medhinnas, och på det att platserna må vid innehafvarnes afgång eller tillfälliga förhinder kunna ändamålsenligen fyllas, synes nödigt, att ett eller par extra ordinarie amanuensbiträden må kunna för konstafdelningen fästas, att derstädes tillhandagå vid samlingarnes bearbetning och vinna utbildning i hithörande arbeten äfvensom, vid förfall för ordinarie amanuens, till vikariatjenstgöring förordnas; hvadan Komitén anser, att för detta ändamål erfordras ett arfvodesbelopp af omkring 1,200 kronor. Komitén har vidare funnit erforderliga dels ett belopp af 400 kronor till godtgörelse för biträde åt intendenten till kamreraregöromålens bestridande, dels 1,600 kronor till arfvoden å 400 kronor åt de fyra extra vaktmästarne för bevakningen vid samlingarnes offentliga förevisning, och dels 512 kronor 50 öre till vikariatsersättningar under de ordinarie tjänstemännens semester. I öfverensstämmelse härmed hemställes,

att för nu anförda ändamål må i stat uppföras
ett belopp af i rundt tal 3,750 kronor.

Aflöningsstat.

I fråga om aflöningsarnes belopp har Komitén beträffande såväl embets- och tjänstemän som betjening vid Nationalmusei konstafdelning ansett sig böra, så vidt i hvarje fall funnits tillämpligt, bibehålla likhet med hvad i berörda afseende dels redan är fastställt eller dels af Komitén föreslaget för vederlikar inom andra verk; och hemställes alltså,

att aflöningen för Nationalmusei konstafdelnings
embets- och tjänstemän samt betjening må bestämmas
i enlighet med härhos under litt. B bifogade förslag
till stat.

Denna stat slutar på en summa af ..... kr. 26,100.

Nuvarande stat uppgår, enligt bilagan litt A, till endast » 15,600;
och utgör således den af Komitén föreslagna förhöjningen ..... kr. 10,500.

Den tillökning i aflöning, som på grund af ålder i tjänsten kan komma att utgå, torde böra, jemte ålderstillägg för öfriga under Ecklesiastikdepartementet hörande verk, uppföras såsom förslagsanslag under rikstatsens åttonde hufvudtitel.

Uti nationalmuseibyggnaden äro jemväl förvarade lifrustkammaren och den dertill hörande klädkammaren, hvilka samlingar, såsom förut är nämnt, genom Kongl. brefvet den 7 Augusti 1866, sedan de derförinnan varit stälde under en särskild intendent, förenades med Öfverintendents-embetet, men redan med 1868 års utgång, eller samtidigt med inrättandet af en egen förvaltning för Nationalmusei konstafdelning, fränskiljdes nämnda embetsverk och ställes under vård och inseende af intendenten för samma konstafdelning. Ifrågavarande samlingar, utgörande omkring 6,000 nummer, inberäknadt den af Konung Carl XV skänkta samlingen, 1,287 nummer, äro i allmänhet icke att hänföra till konstafdelningen, och nämnda anordning synes derföre vara af mera provisorisk natur, hvilket ock uttryckligen uttalas i museistadgan, der det heter: »Hvad i föregående stadga blifvit föreskrifvet med afseende å vården och förvaltningen af konstsamlingarne skall tillsvidare i alla tillämpliga delar äfven gälla till efterrättelse med hänsyn till lifrustkammaren och de med densamma förenade samlingar.» Den befattning med lifrust- och klädkamrarna, hvilken sålunda endast tillsvidare åligger intendenten vid Nationalmusei konstafdelning, gifver Komitén anledning att taga i öfvervägande, huru hädanefter — med den förändrade organisation af styrelsen för konstafdelningen, Komitén här ofvan föreslagit, — bör med lifrustkammaren och tillhörande samlingar förhållas. De till dessa hörande föremål, som bestå hufvudsakligen af klädedrägter, vapen, rustningar m. m. från äldre intill senaste tiden, ega samtliga, med undantag af en del der jemväl befintliga konstindustriföremål, endast ett rent historiskt intresse och hafva intet gemensamt med konstafdelningen. Då nu staten i sitt Historiska museum redan eger en inrättning, som just har till ändamål att samla, ordna och förvara föremål af sådan beskaffenhet, hafva, enligt Komiténs åsigt, lifrust- och klädkamrarnes samlingar, med nyssberörda undantag, sin rätta plats uti nämnda museum, hvarest de ock bäst fylla det med dem afsedda ändamål, hvaremot konstindustriföremålen torde böra förenas med konstafdelningens förutvarande samlingar af detta slag. Den jemförelsevis rymliga lokal, som i nationalmuseibyggnaden är åt det Historiska museet upplåten, torde ock lemna utrymme för det väsentligaste af klädkammarens innehåll. Utom den fördel, som en dylik anordning skulle medföra, nämligen att föremål af enahanda art sålunda kommo under en och samma förvaltning till gagn för det hela, blefve ock genom ökad utrymme inom konstafdelningens lokal möjlighet beredd för denna afdelning till komplettering och utvidgning af dess konstsamlingar genom införlifvande i dem

*Lifrustkam-
maren med till-
hörande sam-
lingar.*

af sådana staten tillhöriga, för närvarande å flera af de Kongl. slotten förvarade konstalster, som äro mest förtjenta att för en större allmänhet göras tillgängliga.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer Komitén,

att, med upphörande af intendentens vid Nationalmusei konstafdelning befattning med lifrust- och klädkamrarne till de delar, som icke anses böra med konstafdelningens samling af konstindustriföremål förenas, vården af och inseendet öfver lifrust- och klädkamrarnes samlingar, med nyssnämnda undantag, må med vården af statens Historiska museum förenas.

Med återställande af intendentens vid Nationalmuseum skrifvelse af den 27 November 1873, hvilken blifvit till Komitén remitterad, bifogar Komitén i underdånighet de särskilda yttranden, som två af Komiténs ledamöter afgifvit; och framhårdar med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåtar

ERIK LJUNGSTEDT. N. FREDR. SANDER.

O. R. HAMMAR. LISS OL. LARSSON.

Aug. Hagman.

Stockholm den 19 December 1878.

Bil. litt. A.

Aflöningsförmåner

*för de vid Nationalmusei konstafdelning anstälde embets- och tjenstemän samt
betjente, m. m. år 1878.*

	Lön.	Dyrtids- tillägg.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Intendenten ..... arfvode	2,500	500	3,000
1 Amanuens ..... d:o	1,500	300	1,800
1 d:o ..... d:o	1,500	300	1,800
För kansli- och kameralgöromålen's bestridande	—	—	800
Till vaktmästare vid konstsamlingarne	—	—	5,000
1 Öfvereldare	750	—	750*)
1 Eldare	500	—	500
1 d:o	500	—	500
1 Portvakt	750	—	750*)
1 Gårdsdräng	700	—	700*)
Summa	—	—	15,600

*) Jemte fri bostad och vedbrand.

Förslag till stat

för embets- och tjenstemän samt betjente vid Nationalmusei konstafdelning, att tillämpas från och med år 1880.

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
Intendenten	4,700	1,800	6,500	
1 Konservator..... arfvode	—	—	1,200	
1 Amanuens, tillika sekreterare ...	2,500	1,500	4,000	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 Amanuens	1,800	1,200	3,000	
1 Förste vaktmästare, tillika portvakt vid nationalmuseibyggnaden	800	300	1,100 ¹⁾	
1 Vaktmästare, tillika gårdsdräng vid nationalmuseibyggnaden.....	500	300	800 ²⁾	} Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 Öfvereldare vid nationalmuseibyggnaden	500	250	750 ²⁾	
1 Eldare vid d:o..... arfvode	—	—	500	
1 d:o vid d:o..... d:o	—	—	500	
1 Vaktmästare vid konstsamlingarne	500	300	800	} Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
4 Vaktmästare vid d:o	2,000	1,200	3,200	
Till vikariatersättning samt arfvoden åt extra ordinarie tjenstemän och vaktbetjente	—	—	3,750	
Summa	—	—	26,100	

¹⁾ Om förste vaktmästaren åtnjuter bostad jemte vedbrand, böra, såvida icke dessa förmåner tillkomma honom såsom portvakt eller för andra åligganden utöfver tjensten, desamma till ett värde af 150 kronor inberäknas under lönen, hvilken i sådant fall bör utgå med 650 kronor kontant.

²⁾ Jemte fri bostad och vedbrand så länge han har skyldighet att vara boende i nationalmuseibyggnaden.

Särskilda yttranden

af

1:o) **N. Fredr. Sander.**

Enligt hvad af Komitén blifvit erinradt, omfattar dess nu framlagda förslag till lönereglering för konstafdelningen icke Lifruskammaren och dertill hörande samlingar, hvilka jemväl äro inrymda i nationalmuseibyggnaden och ställda under tillsyn och vård af Intendenten vid konstafdelningen. Ehuru jag i detta ämne icke i hufvudsak är af skiljaktig mening med Komitén, anser jag mig dock böra något närmare redogöra för Lifruskammarens ställning och nu varande tillfälliga förening med konstafdelningen, helst denna fråga icke endast berör organisationen af förvaltningen för konstafdelningen, utan äfven är af synnerlig vikt med hänsyn till museilokalernas ändamålsenliga användande för de samlingar, som främst behöfva utrymme för sin utveckling.

Lifruskammaren, med hvilken nu mera äfven är förenad den s. k. Klädkammaren, kan sägas leda sitt upphof från år 1633, då Rikskanslern Axel Oxenstjerna i ett bref från Frankfurt am Main föreslog regeringen att på Blasieholmen eller Skeppsholmen i Stockholm låta uppföra en byggnad till förvarande af de fanor och segertecken, dem Sveriges härar hade eröfrat i striderna mot landets fiender. En sådan byggnad, hvilken enligt utstakad plan skulle blifva en arsenal till belysande af den svenska krigareäran, lærer ock blifvit satt i verket, men kom aldrig att användas för det afsedda ändamålet, utan fingo de vunna troféerna tills vidare ligga undangömda på olika förvaringsställen. Först mot slutet af Carl XI:s regering, sedan Kronan genom reduktionen kommit i besittning af det De la Gardieska palatset, uppläts detsamma till arsenal och der uppsattes fanor, standar, äldre rustningar, vapen, sadlar, Konungars kläder och kröningstyg m. m. Den sålunda inrättade arsenalen förblef här omkring 100 år eller till 1793, då palatset inreddes till dramatisk teater; hvaremeller-

tid till arsenal och tyghus uppläts Fredrikshofs slott, dock att kanoner och andra större föremål, som ej kunde der inrymmas, fördes till Kronans magasinier på Skeppsholmen. Men när sistnämnde slott år 1802 förändrades till kasern för Svea lifgardes-regementet, flyttades arsenalens tillhörigheter till den s. k. Orangeribyggnaden vid norra ändan af Kungsträdgården. Efter femton år blefvo samlingarna å nyo husvilla, och Kongl. Maj:t förordnade då, att alla troféer och fanor skulle flyttas till Riddarholmskyrkan, men vapen, rustningar och dylikt till den s. k. Konfidensen vid Ulriksdal. År 1823 skickades en del af samlingarna till Gripsholms slott och en del, särdeles fanor af obekant datum, öfverlemnades till Kongl. teaterns attributmagasin. Först år 1850 erhöilo Lifrustkammarens samlingar åter en gemensam lokal i Arffurstens palats vid Gustaf Adolfs torg, dit de kringspridda delarna genom Ståthållaren, Öfverstelöjtnanten Schützer-crantz' nitiska bemödanden fördes tillhopa. De flyttades vidare efter 1856 till förhyrd lägenhet i Brunkebergs hotel och förvarades der till år 1866, då de inrymdes i sina nuvarande lokaler i nationalmuseumbyggnaden, nemligen en större sal och fyra rum i mellersta våningen och den s. k. hörsalen i öfversta våningen; hvarjemte åtskilliga effekter, som icke kunnat utställas, blifvit magasinierade i vindsvåningen.

Under den 7 Augusti 1866, vid beviljande af nådigt afsked för då varande Intendenten vid Lifrustkammaren, förordnade Kongl. Maj:t, att hithörande samlingar, hvilka förut stått under Arméförvaltningens öfverinseende, skulle ställas under tillsyn af Öfverintendentsembetet och till detta embete aflevereras. Vid denna afleverering, som skedde genom en inventering, sammanskrefs vid effekternas öfverlemnande ett inventarium, hvilket likväl icke då kunde uppställas efter någon systematisk plan eller erhålla några fullständigare beskrifningar af föremålen. I de reglementariska föreskrifter, som Kongl. Maj:t under den 26 Oktober samma år meddelade, att tills vidare vara gällande, angående förevisandet af *alla* de i museumbyggnaden inrymda samlingarna, stadgades, att de skulle bilda två afdelningar, nemligen: I. *Konstafdelningen*, och II. *Historiska afdelningen*; till hvilken sistnämnda räknades: a) Statens historiska museum, b) Kongl. Myntkabinettet, och c) Kongl. Lifrustkammaren med dess förräder.

Redan förut, eller under den 11 December 1863, då plan fastställdes och medel anvisades för museumbyggnadens inredning, hade Kongl. Maj:t anbefalt Öfverintendentsembetet att verkställa denna inredning jemlikt ett af särskilda komiterade utarbetadt och af Kongl. Maj:t godkändt förslag, enligt hvilket ett långsträckt rum eller galleri bredvid nordöstra salen i

bottenvåningen äfvensom tvenne på hvar sin sida om nämnda sal liggande mindre rum i södra avantkorpsen skulle anordnas för Klädkammarens samlingar. Dessa blefvo emellertid, vid deras inflyttning i museibyggnaden, uppsatta i öfversta våningens s. k. hörsal, och vid denna provisoriska anordning har hittills fått bero.

Då konstafdelningen från och med år 1869 erhöll en egen, från Öfverintendentsembetet skild förvaltning, uppdrogs åt Intendenten vid konstsamlingarna att jemväl hafva inseendet öfver Lifrustkammaren; och i gällande museistadga af den 31 December 1868 är föreskrifvet, att samma stadgas bestämmelser med afseende å vården och förvaltningen af konstsamlingarna skola tills vidare i alla tillämpliga delar äfven gälla med hänsyn till Lifrustkammaren och de med densamma förenade samlingar.

Häri genom har emellertid framgått den oegentlighet, att Lifrustkammaren och den dermed sammanförda Klädkammaren, hvilka till sin art ansetts böra räknas till Nationalmusei *historiska afdelning*, blifvit ställda under tillsyn och vård af Intendenten vid *konstafdelningen*. För bearbetning af berörda samlingar har bemälda Intendent icke haft att tillgå något biträde af de vid konstafdelningen anställda Amanuenserna; men på derom gjord underdånig framställning har Kongl. Maj:t under de senare åren anvisat tillfälliga arfvoden åt en extra ordinarie Amanuens, hvilken efter uppdrag granskat Lifrustkammarens och Klädkammarens alla effekter och öfver dem upprättat ett utförligt inventarium, hvaraf inhemtas, att dessa samlingar år 1866 omfattade ett antal föremål af ..... 4,193, hvarefter de tillökats med:

den af Konung Carl XV testamenterade vapensamling	1,267,
d:o den af Grefve A. G. Bielke skänkta d:o	57,
öfrigt tillväxt under åren 1866—1877	203.

tillsammans 5,720.

I början ett litet pantheon för i krig vunna segertecken hafva således Lifrustkammaren och Klädkammaren växt ut till ett särskildt museum, innehållande många värdefulla föremål och dyrbara historiska minnen af framfarna store konungar eller män, som ärofullt tjänat fäderneslandet.

I afseende på nödiga underhållsmedel är Lifrustkammaren synnerligen vanlottad, enär för dess tillsyn och skötsel endast finnes, under riksstatens fjärde hufvudtitel och Arméförvaltningens stat, anvisadt ett ordinarie anslag af 900 kronor, deraf 300 kr. till arfvode åt Intendenten eller föreståndaren och 600 kr. åt en lifrustmästare; hvarutöfver ett extra anslag af 600 kronor under en följd af år varit uppfördt å riksstatens åttonde hufvud-

titel. Men dessa sammanlagda medel hafva icke ens varit tillräckliga till bestridande af kostnaderna för berörda samlingars offentliga förevisning, än mindre till deras underhåll eller anskaffande af nödig förevisningsmateriel. Den årligen uppkommande bristen, som under åren 1869—1877 i medeltal uppgått till omkring 1700 kronor, har städse måst betäckas af de medel, som influtit genom den föreskrifna afgiften för tillträde till konstafdelningen å vissa dagar, hvilken afgift tillika berättigat till inträde i Lifruskammaren. Då emellertid dessa s. k. förevisningsmedel, enligt Komiténs ofvan framlagda förslag till löneroglering för konstafdelningen, hädanefter skulle tagas i anspråk uteslutande för densamma, lär en förhöjning i de knappa anslagen för Lifruskammaren vara oundgänglig.

Men något förslag till en reglerad förvaltning af Lifruskammarens samlingar finner jag, lika med Komitén, icke kunna nu framläggas, enär det måste anses obestämmt, huru vida eller huru länge dessa samlingar kunna förblifva i museibyggnaden inrymda. Det är nemligen af Komitén anmärkt, att konstafdelningen saknar nödigt utrymme för sina egna samlingar; och förr eller senare torde af denna anledning följande tvenne alternativ böra tagas under ompröfning:

det ena: att Lifruskammarens samlingar utflyttas ur de för konstafdelningen behöfliga mellersta och öfversta våningarna af Nationalmuseibyggnaden; i hvilket fall konstindustrisamlingarna, med undantag af den skrymmande möbelfafdelningen, skola derstädes tills vidare kunna finna plats;

det andra: att konstindustrisamlingarna afskiljas från konstafdelningen och derifrån utflyttas; hvilket åter förutsätter det snara upptagandet af frågan om ett särskildt konstindustrimuseum eller anskaffande af tillräcklig och lämplig lokal därför. Endast i detta fall torde Lifruskammaren någon längre tid kunna bibehållas i museibyggnaden.

Men i alla händelser synes inseendet öfver Lifruskammarens förenade samlingar icke vidare böra åligga Intendenten vid konstafdelningen, utan lämpligare kunna uppdragas åt annan myndighet eller särskild föreståndare. Granskar man i öfrigt Lifruskammarens och Klädkammarens samlingar, så befinnes, att de innehålla en mindre del föremål, såsom gobeliner m. m., hvilka, såsom hänförliga till konstindustrisamlingarna, borde med dem förenas; en annan och större del, nemligen Klädkammarens egentliga innehåll af historiska dräkter och andra sådana föremål, hvilka möjligen torde kunna, i enlighet med det godkända inredningsförslaget, beredas plats i Statens historiska museum, dit åtskilliga dylika föremål redan blifvit öfverlemnade; och slutligen en tredje och största del, nem-

ligen Lifruskammarens egentliga innehåll af vapen, rustningar, sadlar och schabraker, fanor och standar med flere effekter, hvilka bilda en afdelning för sig. En sådan fördelning af sammanförda olikartade föremål synes dessutom både önskvärd och ändamålsenlig, dels för uppdragande af en bestämd gräns mellan de särskilda museiinstitutionerna, och dels till beredande af enkelhet och besparing i förvaltningskostnaderna.

I enlighet med hvad sålunda blifvit anfördt, anser jag mig böra uttala den åsigt, att vården och förvaltningen af Lifruskammaren och dermed förenade samlingar hädanefter icke må åligga Intendenten vid konstafdelningen, samt att genom sakkunnige personer behöfde verkställas en utredning, om och i hvad mån en fördelning af de olikartade föremålen i nämnda samlingar må ega rum. Först efter en sådan utredning torde frågan om Lifruskammarens förvaring och förvaltning lättare finna en lösning.

---

och 2:o) **Liss Ol. Larsson.**

Då 1876 års riksdag, på Kongl. Maj:ts förslag, bestämde lönevilkoren för riksantikvarien, hvilken är föreståndare för den historiska afdelningen och myntkabinettet, till 6,000 kr., deraf 4,000 kr. såsom lön och 2,000 kr. såsom tjänstgöringspenningar, och jag hvarken af tidsförhållanden eller af annan anledning kan finna skäl att föreslå högre aflöning för intendenten vid Nationalmuseum än den sålunda för riksantikvarien bestämda, så får jag för min del föreslå, att nämnde intendants aflöning måtte bestämmas till lön 4,000 kr. och tjänstgöringspenningar 2,000 kr.

Icke heller har jag kunnat biträda flertalets inom Komitén förslag att ovilkorligen den amanuens, hvilken anställes vid de egentliga konstsamlingarne, skall verkställa sekreterare- eller protokollsföraregöromålen. Mig synes nämligen lämpligast, att dessa göromål icke bindas vid någon viss befattning, och att museinämnden må ega rätt att, på förslag af intendenten, uppdraga samma göromål antingen åt någon af amanuenserna eller åt en extra ordinarie tjänsteman.

Men äfven om sekreteraregöromålen anses böra förenas med amanuensbefattningen vid de egentliga konstsamlingarne, kan jag dock — då berörda göromål icke kunna anses viktigare än de, som utgöra amanuensernas egentliga åligganden, och då den tid, som användes för de förra, naturligtvis måste tagas af den arbetstid, hvilken annars skulle egnats åt

amanuensgöromålen — häruti lika litet som i den omständigheten, att ifrågavarande amanuens i vissa fall skall sköta intendentsbefattningen, finna skäl att, på sätt Komiténs flertal föreslagit, ställa denne amanuens i en högre lönegrad än den vid konstindustriafdelningen anställde. Då vidare den sistnämnde antagligen icke kommer att, äfven efter en längre tjänstgöring, förflyttas till den bättre aflönade amanuensbefattningen vid de egentliga konstsamlingarne, blefve följdén, att den, som vid sedermera inträffande ledighet antoges till amanuens vid de senare, skulle genast erhålla högre löneförmåner och rätt till längre semester, än den, som redan måhända under en lång följd af år innehaft ordinarie amanuensbefattning; hvarförutom, för den händelse konstindustriföremålen framdeles afskiljas från Nationalmuseum, det egendomliga förhållande skulle inträffa, att vid museum vore anställda två tjänstemän i högre lönegrader men ingen i den lägsta. På grund häraf anser jag *båda* amanuenserna, äfven om med den enes befattning förenas sekreteraregöromålen, böra ställas i lägsta lönegraden.

Uti nu gällande stat för Nationalmuseum finnes upptagen för musei-byggnaden en portvakt med 750 kronors lön förutom bostad och vedbrand. Denne har nu, hvad namnet beträffar, af flertalet inom Komitén förändrats till förste vaktmästare med 1,100 kronors aflöning, jemte fri bostad och vedbrand, om han sköter sin portvaktsbefattning. Då emellertid genom den nu föreslagna regleringen ifrågavarande befattning icke tillägges andra göromål än de, som förut varit dermed förenade, så finner jag icke skäl att biträda vare sig förslaget om namnförändringen eller den dermed förenade högre aflöningen. Då portvakten naturligtvis måste bo inom byggnaden, anser jag, att han, förutom vanlig vaktmästarelön, bör åtnjuta fri bostad och vedbrand.

Den så kallade gårdsdrängen anser jag böra, så länge han åtnjuter fri bostad och vedbrand, erhålla lika aflöning med öfvereldaren. I likhet med Komiténs flertal anser jag något extra biträde inom museum vara erforderligt, dels för bestridande af sekreteraregöromålen, der dessa icke uppdragas åt någondera amanuensen, dels ock för att biträda såväl med samlingarnes ordnande och bearbetning, som med de kamerala göromålen, och torde härför erfordras 1,500 kr.

Med dessa nedsättningar skulle förslaget till stat sluta på ett belopp af 24,150 kr. eller 1,950 kr. mindre än den af Komiténs flertal föreslagna, men 8,550 kr. högre än nu gällande stat.